

RADNIČNÉ NOVINY

3/22

MAREC

Ročník 4.

MESTO ZÍSKALO MILIÓNY EUR NA ZELENÉ PROJEKTY

Nitra bude onedlho
zelenšia a krajšia.

KOMUNITNÝ PRIESTOR V SRDCI MESTA

Nové vizualizácie
areálu CVČ Domino.

PALACINKY PRE MALÝCH CELIATIKOV

Špeciálne obedy varia
na ZŠ Krčméryho
už piaty rok.

NITRA JE PRIPRAVENÁ POMÔČŤ UKRAJINCOM

6

11

16

12

18

NITRA POMÁHA UKRAJINE

Ozbrojený konflikt nebol bližšie k slovenským hraniciam od druhej svetovej vojny. Dopady nepochopiteľného a neospravedlniteľného napadnutia Ukrajiny ruským agresorom sa v čase písania tohto textu nedajú odhadnúť. Vojna môže trvať týždne, mesiace, možno roky. V momente jej vyhlásenia sme sa však ako jednotlivci, aj ako spoločnosť opäť zomkli a bez výhrad začali pracovať na pomoci našim východným susedom.

Nitra je, prirodzene, súčasťou celospoločenského hnutia na pomoc Ukrajine. Od prvých hodín konfliktu sa koordinujeme na viacerých frontoch, od zmien zákonov, cez poskytovanie ubytovania, materiálnej a finančnej pomoci, až po duchovné a psychologické poradenstvo. Robíme to nielen pre bezbranné ukrajinské ženy s malými deťmi a starých ľudí utekajúcich pred vojnou. Konáme, pretože spolu so stovkami podobných miest celému svetu hovoríme, že toto je boj o budúcu podobu nášho kontinentu, nášho životného priestoru. Pomáhame, pretože chceme, aby naše deti vyrastali v demokratickom svete bez nezmyselných konfliktov.

Z COVIDU DO VOJNY

Dovoľte mi, aby som touto cestou vyjadril nesmiernu hrdosť na všetkých kolegov z Mestského úradu v Nitre a obyvateľov mesta, ktorí sa do pomoci Ukrajine zapojili. Pokiaľ by mi niekto pred nástupom do funkcie primátora v decembri 2018 povedal, že budem z tejto pozície čeliť dvom po sebe idúcim krízam, najväčším od druhej svetovej vojny, neveril by som mu.

V januári 2021 sme s pomocou vás všetkých a s vypätím všetkých síl robili masívne testovanie na koronavírus. Zachraňovali sme ľudí pred chladiarenskými príviesmi, ktoré nám stáli na cintorínoch. Na jeseň 2021 sme zriadili mobilné očkovacie miesta, v ktorých sme za pár mesiacov podali vakcínu viac ako 13-tisíc ľuďom! Dnes už nikto nespočíta, koľko životov sa nám podarilo vďaka týmto krokom zachrániť.

Od februára 2022 je náš svet vo vojne. Našou povinnosťou je znova pomáhať a ochraňovať tých, ktorí to potrebujú. A tak sme dnes tu. Otvorili sme svoje srdcia, svoje domovy a robíme všetko preto, aby sme ľuďom utekajúcim pred agresorom ponúkli urýchlený vstup do nového bezpečného života.

Mier Ukrajine, mier všetkým!

Marek Hattas, primátor mesta Nitry.

OBSAH

4-5

Nitra pre Ukrajinu

6-7

Domino – nový komunitný priestor v centre mesta

8-9

Nitra získala milióny na zelené projekty

11

S dopravníkom na cestách

12-13

Obedy pre celiatikov varia už piaty rok

18

(Ne)viditeľní

19

EFFETA pomáha rodinám so zdravotne postihnutými deťmi

[facebook/nitrimesto](https://facebook.com/nitrimesto)

[instagram/mesto_nitra](https://instagram.com/mesto_nitra)

Radničné noviny – mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitru

Číslo 3 / 2022 | Ročník 4 | **Vydáva:** Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra | IČO: 00308307 | **Adresa redakcie:** Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra, redakcia@msunitra.sk | **Redakcia:** Tomáš Holúbek – šéfredaktor, Timea Galová, Lenka Mareková, Roman Oravec | **Grafická úprava:** Peter Jánky | **Tlač:** Komárňanské Tlačiarne, spol. s r.o.; Bratislavská cesta 3012, 945 05 Komárno | **Vyšlo:** február 2022 | **Náklad:** 40000 ks | Bezplatná distribúcia do domácností a na verejne dostupné miesta v Nitre | ISSN 2644 -6073 | EV 5851/19.

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

- Informačný web pre ľudí prichádzajúcich z Ukrajiny
www.ukraineslovakia.sk
- COMIN - Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu v Nitre
ukrajina@comin.sk
+421 911 055 889
www.comin.sk
- Chcete ponúknuť ubytovanie v Nitre?
bit.ly/ubytovaniepreukrajinu
- Chcete pomôcť iným spôsobom ľuďom prichádzajúcim do Nitry?
bit.ly/pomocpreukrajinu

A man with short dark hair, wearing a blue t-shirt and a light grey jacket, is sitting in a library. He is surrounded by tall bookshelves filled with books. He is looking directly at the camera with a slight smile.

**UKRAJINEC ŽIJÚCI
V NITRE: CÍTIM PRÁZDNOTU
NAJDÔLEŽITEJŠIE JE
POCHOPIŤ, ŽE TO, ČO SA
STALO NA UKRAJINE,
SA MÔŽE STAŤ AJ TU**

Vo štvrtok 24. februára sa celý svet zobudil do krutej reality. Ruské ozbrojené sily skoro ráno napadli nášho východného suseda, Ukrajinu. To najmenej, čo sme v tej chvíli ako mesto mohli urobiť je vyjadriť solidaritu a prepožičať náš dosah dôležitým témam a bezpráviu, ktoré sa na Ukrajine deje. V piatok poobede sme sa preto stretli s Andriim Pylypenkom, ktorý je pôvodom z Oleksandrie. Do Nitry prišiel pred dva a pol rokom, aby tu našiel lepšiu budúcnosť.

V čase, kedy sa zhovárane je od rána v platnosti stanné právo. To znamená, že cez hranicu sa nedostanú muži vo veku 18 – 60 rokov, pretože sú mobilizovaní do boja. Vo vzduchu visí otázka, čo to znamená pre Andriiho.

Hovorí o mužoch, ktorí pracujú v Nitre a včera dobrovoľne odišli bojovať na Ukrajinu. „Podľa zákona je najdôležitejšie, že si Ukrajinec. Je jedno, kde si,“ vysvetľuje Andrii. Pri týchto slovách sa mi v hrdle tvorí hrča. Predstava, že by môj otec, bývalý profesionálny vojak, bol povolaný do vojny ma máta už od rána. Nedokážem si ani predstaviť, pred akým rozhodovaním stojí Andrii, pre ktorého by to znamenalo opustiť manželku a deti, ktoré s ním žijú v Nitre. Tá otázka ani nemusí padnúť, aby nás všetkých zarmútila. Andrii sa však snaží odpovedať, ale vypadáva mu hlas. Mne vtedy dych.

Po krátkej pauze priznáva, že je posledné dva dni citlivý. Všimla si to aj jeho manželka. S deťmi prišla za ním žiť na Slovensko pred rokom a pol. „Na Ukrajine som nevidel perspektívu pre seba ani moju rodinu. Bola to pre mňa otázka času, kedy začne vojna a kedy sa bude zhoršovať ekonomická situácia,“ hovorí. Andrii s rodinou ešte počas vianočných sviatkov pripravil všetky dokumenty, aby ich mal pri sebe na Slovensku pre prípad, že sa niečo stane. Situácia bola podľa jeho slov napätá už dlho, ale nikto nečakal tak rýchly útok po celej krajine.

BUDE TAM LEPŠIE? TO SÚ OTÁZKY BEZ ODPOVEDÍ.

Andrii je v kontakte s rodinou a známymi. Tí opúšťajú Kyjev a utekajú do menších miest v nádeji, že sa tam nebojuje. Situácia je však taká, že to, čo platilo včera, nemusí platiť

dnes. „Bude tam lepšie? To sú otázky bez odpovedí,“ hovorí Andrii. Niektorí strávili celý deň v podzemí metra, pretože v meste hrozili boje.

Andriiho otec pracuje na benzínke. Kolóny sa tvorili už od piatej ráno. Zo začiatku s benzínom a naftou nebol problém, každý si natankoval koľko potreboval. Dnes už dostávali len maximálne desať litrov,“ tlmočí správy z domova. Jeho otec býva v ich rodnom meste. Odišť však neplánuje. „Volal som mu, aby prišiel do Nitry. Povedal, že ostane tam,“ hovorí s ťažobou v hlase.

Andrii oceňuje reakcie Slovenska a Slovákov. Dôležitý je bezproblémový prechod cez hranice. Podľa jeho slov prezidentka aj ministri reagovali promptne. V práci sú k jeho komunite zhovievaví a rešpektujú, ak sa niekto musí ísť postarať o svoju rodinu. Teší ho aj to, že radnica vyvesila pred mestským úradom ukrajinskú vlajku. „Teraz bude pre Slovensko a Európsku úniu dôležité pochopiť, že to, čo sa stalo na Ukrajine sa môže stať aj tu. Je to nebezpečné pre celú Európu,“ dodáva Andrii.

DO NITRY BUDÚ PRICHÁDZAŤ NAJMA ZRANITEĽNÉ SKUPINY – SENIORI, DETI A ŽENY

Muži v produktívnom veku zostávajú na Ukrajine, keďže cez hranicu sa už kvôli mobilizácii nedostanú. Mesto musí byť pripravené nie len kapacitne, ale aj schopnosťou ponúknuť im zdravotnú starostlivosť, školské pomôcky pre deti, prípadne možnosť uplatniť sa na trhu práce, jednoducho – urýchlenný vstup do nového bezpečného života.

„Najdôležitejšie pre prichádzajúcich Ukrajincov bude mať informáciu, kde dostanú ubytovanie. Dôležité tiež bude nájsť informácie na jednom mieste,“ myslí si Andrii. Prvotným kontaktom pre ľudí utekajúcich pred konfliktom na Ukrajine v našom meste je COMIN – Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu v Nitre. Tu sa dozviete všetko, čo cudzinec potrebuje vedieť pri príchode do Nitry a čo súvisí s pobytom v Nitre.

Lenka Mareková

Foto: LM a archív A. Pylypenko

NOVÉ DOMINO: VIACGENERAČNÝ KOMUNITNÝ PRIESTOR PRIAMO V CENTRE NITRY

Na centre voľného času Domino pracuje mesto už dlhší čas. Vízia živého miesta sa pomaličky zhmotňuje do jasných tvarov.

Mesto má v rukách architektonickú štúdiu na revitalizáciu verejných priestranstiev za Dominom. Tá jasne napovedá, že priestor dostane úplne novú tvár. Pribudnú stromy, lavičky, hracie prvky, zázemie pre návštevníkov a ihrisko, ktoré bude prístupné pre verejnosť.

Na sklonku minulého roka mesto zbúralo starú, staticky

nevyhovujúcu tribúnu a múr oplotenia, čím sa priestor otvoril okoliu. „Cieľom je vytvoriť vonkajší priestor prístupný z ulice, z chodníka, ktorý prirodzene láka ľudí vstúpiť a chvíľu v ňom zotrvať, stretnúť priateľov, porozprávať sa, zahrať sa a zašportovať si,“ predstavujú vízie autori štúdie Marek Šumichrast a Lívia Dulíková.

ŠPORTOVÉ PODUJATIA, VIANOČNÝ TRH ČI TRÉNINGY MAŽORETIEK

Nové Domino bude viacgeneračné, vyhovovať bude rôznym záujmovým skupinám. Lahko sa prispôbiť na malé športové alebo kultúrne podujatia. V zime budú môcť obyvatelia navštíviť napríklad vianočný trh, či sa korčuľovať na klzisku. V bežné dni nájde priestor využitie pre pohybové aktivity detí z centra voľného času, mažoretky alebo tréningy šermu.

Stredobodom architektonického návrhu je samotné viacfunkčné ihrisko, na ktoré nadväzujú prilahlé plochy.

Tie budú ponúkať zmysluplné trávenie voľného času.

Okolo ihriska bude oceľová konštrukcia s ochrannou priehľadnou sieťou. Jej architektonické stvárnenie priláka návštevníkov sledovať dianie na ihrisku. Oceľová konštrukcia ochrannej siete ihriska bude prirodzene prechádzať do pergol, ktoré vytvoria čiastočne chránený a voľne prístupný verejný priestor.

KOMUNITNÝ PRIESTOR PRIAMO V CENTRE MESTA

Štúdia prináša zásadnú zmenu vo využívaní plochy za Dominom. Priestor sa zmení

na multifunkčný komunitný priestor slúžiaci centru voľného času a mestskej časti. Pohyb a energia na ihrisku pritiahne aj náhodných okoloidúcich, ktorí sa môžu zapojiť, alebo si len posediť na lavičke, či vypiť si kávu.

Priestor ihriska a jeho okolia bude flexibilný. Môžu sa tu organizovať vystúpenia detí z Domina, trhy lokálnych predajcov, street food, či rôzne divadielka a koncerty.

„Jednotlivé multifunkčné plochy by mali byť schopné fungovať samostatne, ale v prípade väčšej akcie, či už športovej alebo spoločenskej, by sa flexibilne prispôsobili do vzájomne prepojeného fungujúceho celku,“ približujú predstavu autori projektu.

OBEDNÁ PRESTÁVKA V MALOM PARKU

Za Dominom vznikne tzv. pocket park – malý park v meste. Okrem sedenia a lavičiek tu pribudnú nové stromy, záhony i steny s popínacími rastlinami, ktoré budú poskytovať tieň. Tiež budú zadržiavať dažďovú vodu, zachytávať smog, prach. Výsadbou trvalkových záhonov medzi cestou a chodníkmi sa výrazne zvýši bezpečnosť chodcov.

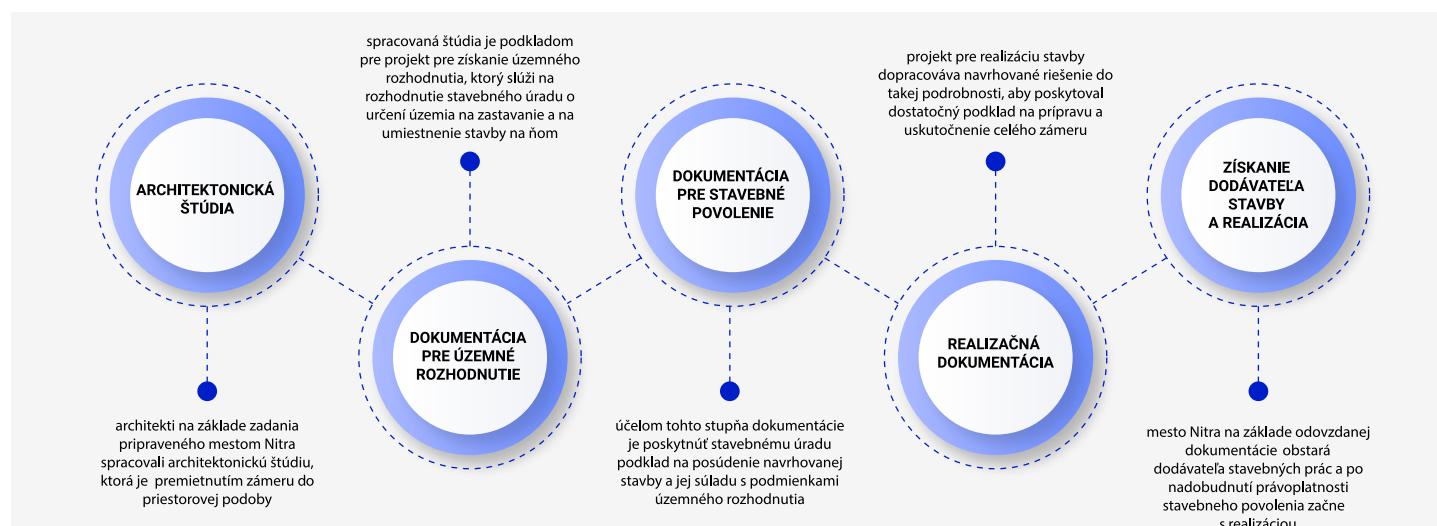
Malé parky sú v meste používané na krátkodobé aktivity. Napríklad na obednú prestávku, čakanie na krúžok či posedenie s priateľmi. „V našom prípade bude parčík slúžiť napríklad pre starých rodičov alebo rodičov, ktorí čakajú na vnúčatá a deti, kým im skončí krúžok. Môžu si chvíľu posediť v príjemnom prostredí, zatiaľ čo sa mladší súrodenec hrá na ihrisku,“ hovorí primátor mesta Nitry Marek Hattas.

EKOLOGICKÉ A ZELENÉ RIEŠENIA

Zámerom je zadržiavať vodu v územní, preto jedným z typov povrchov, ktorý bude použitý, je retenčná, čiže priepustná dlažba. Tá zamedzí odtoku vody z územia. Umiestnená bude v oddychových častiach s lavičkami a sedením v blízkosti stromov. Výsadba stromov prispeje k výraznému zlepšeniu mikroklimy a to hlavne k ochladeniu územia v letných mesiacoch.

Architektonická štúdia ďalej uvažuje s hospodárením s dažďovou vodou z plochy asfaltového ihriska a z časti strechy budovy Domina. So zachytenou vodou by sa mohla zavlažovať zeleň.

Lenka Mareková
Vizualizácie: M. Šumichrast,
L. Dulíková

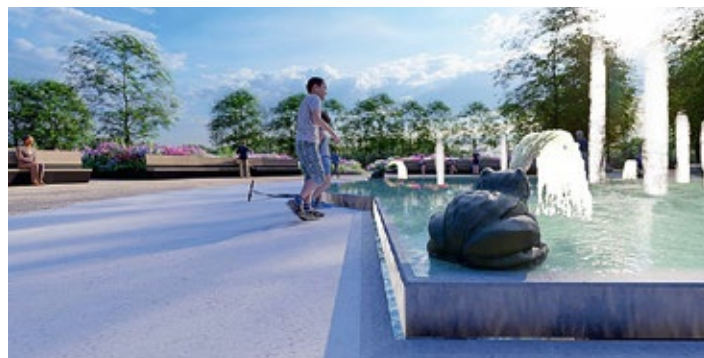

NITRA ZÍSKALA 6,7 MILIÓNA NA ZELENÉ PROJEKTY

Z európskych prostriedkov obnoví mestský park, hradný kopec, zrevitalizuje vnútroblok na Štúrovej ulici a areál Základnej školy Škultétyho. Radnica uspela so žiadosťami o nenávratné finančné príspevky a získala na tieto zelené projekty viac ako 6,7 milióna eur.

Vynovené detské ihriská doplnené o inkluzívne prvky, nová bohatšia výsadba, workout prvky pre seniorov, zrevitalizované chodníky z prírodných

materiálov, pikniková lúka s miestami na grilovanie, vyhlídkové mólo nad zvieracou oborou, ale aj nové osvetlenie, lavičky či opravená žabia

NÁVRHOVÁ SITUACE
SIHOŤ – PARK MNOHA AKTIVIT

S DÔRAZOM NA MIKROKLÍMU

Takmer 160-tisíc eur získalo mesto Nitra na revitalizáciu vnútrobloku na Štúrovej ulici 17 až 21. Pribudne tu altánok s posedením, detské ihrisko, existujúci povrch vozovky nahradí dlažba. Obnovou prejde aj verejné osvetlenie a samozrejme, zeleň. Nevhodnú pôvodnú výsadbu nahradí deväť nových stromov, kríky, popínave rastliny, trvalkové záhony a cibuloviny.

Posledným úspešným projektom z tohto balíka je návrh riešenia exteriéru a zakomponovanie vodozádržných opatrení, implementácie ma-

fontána. Mestský park v Nitre prejde najväčšou obnovou vo svojej 150-ročnej histórii. Mesto získalo na jeho revitalizáciu všetky prostriedky, o ktoré žiadalo, teda viac ako 5,7 milióna eur.

„Je to fantastická správa pre všetkých obyvateľov nášho mesta. Park je asi najobľúbenejším miestom v Nitre, no mnohé jeho časti sú dnes už za zenitom. Vnímam, že detské ihriská nespĺňajú bezpečnostné kritériá, chodníky sú v stave, kedy potrebujú zásadnú opravu a niektoré miesta v parku, ako napríklad okolie mŕtveho ramena, čakajú na svoje plné využitie. To všetko zrealizujeme vďaka peniazom z operačného programu. Mestský park v Nitre posunieme na úplne novú úroveň,“ hovorí primátor mesta Nitry Marek Hattas.

OBNOVENÝ VSTUP NA HRADNÝ KOPEC

Kompletnú obnovu starej časti Mestského parku v Nitre avizovala radnica už skôr. V auguste 2020 podpísal primátor Marek Hattas zmluvu na projektovú dokumentáciu s renomovaným českým ateliérom Krejčířikovi. „Za každým schváleným projektom je ohromné úsilie množstva ľudí, ktorým chcem aj touto cestou poďakovať. Všetci veríme a chceme prispieť k úspešnej implementácii projektov tak, aby v udržateľnom zelenom prostredí trávil svoj čas zmysluplne všetky generácie návštevníkov parkov,“ hovorí vedúci odboru životného prostredia Štefan Lančarič.

Mesto získalo prostriedky aj na ďalšie projekty. Medzi nimi aj viac ako 760-tisíc eur na

Projekty, na ktoré získalo mesto Nitra prostriedky z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP):

- Obnova starého parku v Nitre, Nenávratný finančný príspevok (NFP) 5 755 005, 34 €
- Revitalizácia územia hradného kopca, NFP 762 564, 80 €
- Revitalizácia vnútrobloku Štúrova ulica 17-21, NFP 158 720, 84 €
- Revitalizácia ZŠ Škultétyho, NFP 37 372, 01 €

revitalizáciu hradného kopca. „Mnohí obyvatelia mesta si už nepamätajú, že kedysi bol hradný kopec sprístupnený aj brámkou z Jesenského ulice. Tento vstup opäť sfunkčníme. Obnovíme chodníky a osvetlenie, pribudnú vyhliadky, odpočívadlá a lavičky. Samozrejme, zrevitalizujeme stromy a ďalšie dreviny, pribudnú protierózne a vodozádržné opatrenia,“ hovorí primátor Hattas.

nažmentu a využitia zrážkovej vody a prvkov vegetačných úprav v rámci areálu Základnej školy na Škultétyho ulici v Nitre. „Ťažisko tvorí riešenie priliehlych zelených plôch tak, aby esteticky, prevádzkovo i funkčne spĺňali nároky na moderný exteriér s cieľom estetizácie a úpravy mikroklimy areálu,“ píše sa v sprievodnej správe projektu.

Henrich Varga
Vizualizácie:
Ateliér Krejčířikovi

MESTO PODPÍSALO ZMLUVU NA REKONŠTRUKCIU BUDOV V KASÁRŇACH POD ZOBOROM

Ide o najväčšiu investíciu do kultúry v Nitre od čias výstavby Divadla Andreja Bagara. Práce začnú v priebehu najbližších týždňov. Štyri objekty v historickom areáli na Martinskom vrchu budú hotové na jeseň 2023. Náklady dosiahnu 5,6 milióna eur.

Rekonštrukcia je súčasťou projektu Kreatívneho centra, na ktoré získalo mesto Nitra v roku 2020 15,5 milióna eur z prostriedkov Integrovaného

regionálneho operačného programu (IROP). V rámci Kreatívneho centra mesto obnoví aj budovu bývalého kina Palace, kde sa aktuálne ukončuje proces verejného obstarávania.

V Nitre tak už čoskoro vzniknú skvelé priestory, ktoré vytvoria podmienky pre pracovné miesta v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu.

Henrich Varga

NITRA PUSTÍ NA SVOJU PEŠIU ZÓNU AJ CYKLISTOV

Cyklisti budú už čoskoro môcť jazdiť pešou zónou. Dlhé roky sa to pritom nedalo, ľudia na bicykloch sem nechceli vpustiť polícia. Zmenu dohodlo s novým vedením Krajského dopravného inšpektorátu v Nitre vedenie mesta. Samospráva získala povolenie pre cyklistov na pešej zóne na skúšobnú dobu – do konca roka.

„Som rád, že sme dospe- li k dohode s dopravným inšpektorátom. Ak sa nič závažné nestane a naši obyvatelia budú pešou zónou jazdiť bezpečne a hlavne zodpovedne, tak potom by sa z dočasného riešenia mohlo stať trvalé,“ povedal primátor Nitry Marek Hattas.

Pešia zóna sa teda po osadení príslušných dopravných značiek stane spoločným chodníkom pre chodcov aj cyklistov. „Bude fungovať

podobne ako v súčasnosti fungujú spoločné cestičky pre chodcov a cyklistov v iných častiach mesta, kde je zdieľaný pohyb cyklistov a chodcov. To znamená, že cyklisti budú môcť využívať celú šírku pešej zóny,“ hovorí dopravný inžinier Radovan Slávik.

Ako spolužitie cyklistov a chodcov na pešej zóne bude vyzeráť, sa prehodnotí na konci roka. Podľa výsledkov hodnotenia sa pristúpi buď k trvalému povoleniu alebo k vykázaniu cyklistov z pešej zóny.

Mesto priznáva, že táto téma nie je kľúčovou vecou v rámci mobility v Nitre, je však silným symbolom, ktorým dáva vedenie Nitry najavo, že nemotorová doprava má v našom meste zelenú.

Tomáš Holúbek

ČISTEJŠIE ULICE NITRY

Zabezpečovať ich bude nové zametacie auto Strediska mestských služieb. Určené je na celoročnú údržbu a je vhodné nielen na čistenie chodníkov, ale zvládne aj čistenie ciest.

Primátor mesta Nitry Marek Hattas verí, že aj vďaka tomuto stroju bude v našich uliciach zase o kúsok čistejšie. „V čistote a údržbe verejných priestranstiev máme stále čo zlepšovať. Jedna vec sú personálne kapacity, druhá technické vybavenie,“ hovorí primátor. Mesto v tomto roku plánuje investovať do špeciálnej komunálnej techniky 400-tisíc eur.

Cena zametacieho auta je 155 748 € s DPH a bola hra- dená z rozpočtu mesta.

Lenka Mareková

CHODCI AJ CYKLISTI. AKO MAJÚ REAGOVAŤ NA SPOLOČNEJ CESTIČKE?

S postupným otepľovaním bude aj v uliciach Nitry čoraz viac obyvateľov využívať na svoj presun kolobežky či bicykle, ďalší sa zase radi prejdú. Keďže chodci a cyklisti sa zväčša delia o spoločný priestor, nie je na škodu zopakovať si základné pravidlá pohybu týchto dvoch skupín.

Na spoločných cestičkách pre chodcov a cyklistov, ktoré v Nitre tvoria väčšinu z existujúcich cyklotrás, je v prvom rade nutné vzájomne sa rešpektovať. Cyklisti na takýchto cestičkách musia brať ohľad aj na chodcov, s ktorými sa o cestičku delia, jazdiť menšou rýchlosťou, predvídať a v prípade potreby neváhať použiť zvonček. Chodci si zase musia uvedomovať, že nie sú na chodníku, a tomu musia prispôbiť svoje správanie. Pohybovať by sa mali iba na okraji takejto cestičky, nie po jej celej šírke, a mali by tiež nechávať vedľa seba priestor na to, aby ich cyklisti mali kadiaľ prebehnúť.

Nočnou morou pre cyklistov sú chodci so svojimi domácimi miláčikmi, ktorí majú natiahnutú vŕdzku po celej šírke cestičky. Pes totiž nevie predvídať, toho by mal byť schopný jeho majiteľ. Ak už musíte venčiť psa práve na spoločnej cestičke pre chodcov a cyklistov, je nevyhnutné držať sa na kraji a nedovoliť svojmu zvieratku prebehnúť z jednej strany na druhú, pretože inak môže dôjsť k zraneniu cyklistu aj psa.

Ani používanie slúchadiel s hlasnou hudbou nie je na spoločnej cestičke vhodné,

nemusíte totiž počuť zvonček prichádzajúceho cyklistu.

Takmer rovnaké pravidlá budú po novom platiť aj v priestore nitrianskej pešej zóny, do ktorej už onedlho budú mať umožnený vjazd aj cyklisti, a to počas celého dňa. Z pešej zóny sa tak stane veľký spoločný priestor pre chodcov a cyklistov, no i tu treba dodržiavať zásady bezpečného pohybu oboch skupín. Výhodou však je, že ide o podstatne širší priestor, než v prípade spoločnej cestičky pre chodcov a cyklistov, možnosť manévrovania oboch skupín tak bude podstatne lepšia. Aj vy si hovo-

ríte, prečo sa radšej na pešej zóne nevyhradil jeden pás len pre cyklistov? Z jednoduchého dôvodu. Cyklisti by mohli získať pocit, že v cyklistickom pruhu sú neohrození. A chodci? Tí by pravdepodobne vstup do takéhoto pruhu pri prechádzaní sa na pešej zóne ani nezaregistrovali.

To, čo si ale musia uvedomiť cyklisti je fakt, že na pešej zóne sa nesmú pohybovať rýchlosťou väčšou než 20 km/h. A ak na bicykli tachometer nemáte, rýchlosť musíte odhadnúť. Platí však, že lepšie pomalšie a bezpečnejšie, než naopak.

Onedlho sa do ulíc vrátia aj zdieľané kolobežky či sa to niekomu páči alebo nie, stali sa obľúbeným, rýchlym a pri dodržiavaní pravidiel aj bezpečným dopravným prostriedkom na presun po meste. Pre elektrokolobežky platia trochu iné pravidlá než pre bicykle. S kolobežkou je možné pohybovať sa aj po chodníku, čo cyklista starší než desať rokov nemôže, no maximálne rýchlosťou chodcov, ktorých pri takomto pohybe nemôže kolobežkár ohrozovať ani obmedzovať, pričom sa musí pohybovať po pravej strane chodníka. Ak jazdíme na kolobežke po cyklochodníku, je taktiež dôležité jazdiť vpravo, neohrozovať a neobmedzovať cyklistov. Samozrejmosťou je držať sa riadidiel oboma rukami, nevoziť na kolobežke domáce zvieratá a ani neprepravovať predmety, ktoré sťažujú vedenie kolobežky alebo ohrozujú ostatných. Minimálny vek na vedenie kolobežky po ceste je podľa zákona pätnásť rokov, neplatí to však pri jazde v obytnej zóne alebo na cestičke pre cyklistov.

Či sa už jarnou Nitrou budeme presúvať na bicykli, kolobežke alebo po vlastných, mali by sme v prvom rade dbať na bezpečnosť seba a ostatných vo svojom okolí, navzájom sa neobmedzovať a rešpektovať jeden druhého. Len tak bude pohyb v našich uliciach bezpečný a bez problémov sa dostaneme do svojho cieľa.

Radovan Slávik,
dopravný inžinier
Foto: Roman Oravec

KUCHYŇA PRE CELIATIKOV FUNGUJE PIATY ROK, VZNIKLA AJ VĎAKA INICIATÍVE RODIČOV

Špeciálne obedy pre malých celiatikov varí mesto na Základnej škole Krčméryho. Odtiaľ putujú na stoly do deviatich škôlok a do dvanástich základných škôl po celej Nitre. Denne varia až 54 obedov zo špeciálnych bezlepkových surovín. Časť ide aj pre učiteľov a nepedagogických zamestnancov.

→ Celiakia je tráviace autoimunitné ochorenie, ktoré je spôsobené silnou reakciou na lepok. Štatisticky ňou na svete trpí zhruba 1 človek zo 100. Ak by sme tento počet aplikovali na Slovensko, znamenalo by to, že celiakiou trpí zhruba 54 tisíc ľudí.

V špecializovanej kuchyni, ktorá je oddelená od bežnej kuchyne, varia jedlá podľa ministerstvom schválených receptúr diétného stravovania. Jedáľniček pripravuje vedúca jedálne Janetta Luzmická. Od rodičov dostávajú ďakovné

listy. „Odkedy im varí pani kuchárka, deti dosahujú veľmi dobré zdravotné výsledky.“ hovorí.

Za iniciatívnou špeciálneho stravovania na nitrianskych školách stojí aktívny rodič pán Jozef Bujko. „Tak ako štandardný rodič som do toho spadol. V roku 2015 začal mať môj syn zdravotné ťažkosti, rok na to mu zistili celiakiu. Má tretiu formu,“ popisuje začiatky Bujko, ktorý zároveň pôsobí na Katedre genetiky a plemenárnej biológie SPU v Nitre, preto mu táto téma nebola vzdialená. Ako povedal: „Vyskytol sa problém, išiel som a riešil som ho.“

„Vytvorili sme aktívnu skupinku ľudí a začali sme po od-

bornej stránke komunikovať s vedením mesta a s odborom školstva," spomína Bujko. Podľa jeho slov bolo najnáročnejšie vysvetliť, čo je to celiakia a nájsť spôsob a prostriedky na vytvorenie samostatného priestoru, kde sa bude špeciálna strava variť.

obedovať to, čo ich spolužiaci," hovorí Luzmická.

Postup pri vybavení bezpečného obeda pre dieťa

V prípade záujmu o diétne stravovanie rodičia prihlásia dieťa priamo v jedálni na ZŠ Krčméryho. K prihláške musia

„Povedali mi, že to je ťažká a zdĺhavá cesta, nám sa to v Nitre podarilo.“ Jozef Bujko

Bujko v tom čase našiel podporu v mestskom zastupiteľstve.

Na Základnej škole Krčméryho mesto zriadilo kuchyňu v školskom roku 2017/2018. „U nás bola na to kapacita. Mali sme menej žiakov a sme v strede medzi Klokočinou a Chrenovou, ktoré zásobujeme," vysvetľuje Luzmická. Prvý školský rok varili pre štrnásť žiakov. Dnes až pre päťdesiatštyri.

Každé dieťa má dva špeciálne antikorové obedáre, tie im v škole ohrejú vo vodnom kúpeli a dieťa môže obedovať spolu so svojimi spolužiakmi. „Deti majú teplý obed a nemusia sa trápiť, že sú vylúčené z kolektívu, lebo nemôžu

doložiť potvrdenie diagnózy od lekára. „Rodič mi pošle potvrdenie o celiakii. Stačí potvrdenie na výmennom lístku," vysvetľuje postup Luzmická.

Vyplnenú prihlášku spolu s lekársym potvrdením a hrazeným poplatkom pošle rodič na jedalen@zskrcmeryho.sk. „V rámci réžie jedálne zabezpečíme dieťaťu špeciálne obedáre. Každé dieťa má určené dva obedáre, nemenia sa," dodáva Luzmická.

Všetky informácie nájdete aj na stránke školy www.zskrcmeryho.sk.

Lenka Mareková
Foto: Lenka Mareková,
Roman Oravec

MALÍ CELIATICI MAJÚ VLASTNÚ PANI KUCHÁRKU, MILUJÚ OD NEJ NAJMÄ PALACINKY

Pani Jaroslava Blažiová varí pre celiatikov od začiatku fungovania kuchyne. Pred tým nemala skúsenosti s bezpečnými receptami. Podľa slov vedúcej jedálne Janetty Luzmickej boli začiatky ťažké. „Musela skúšať, ale vypracovala sa. Dnes už pečie ukážkovo. Kysnutú knedľu má vyšperkovanú, tá je topka," chváli svoju zamestnankyňu, ktorá prešla odborným školením a dnes je v kuchyni nenahraditeľná. „Ak by ochorela, nemá ju kto zastúpiť. Pani kuchárky z vedľajšej kuchyne nie sú zaškolené," dodáva.

V čase, kedy prichádzame, je v kuchyni už frmol. Dnes je na obed ryba. Tá je už hotová a na sporáku sa dovára polievka. Opýtali sme sa pani Jaroslavy, od koľkej je v práci. „Som tu už od štvrt na osem. Začínam si pripravovať všetky veci, aby bolo o pol desiatej navarené."

Aj keď je pani Jaroslava na všetky prípravy sama, má systém, ktorý funguje ako hodinky. Všade, kam sa pozrieme sú rozložené obedáre. Roztriedené sú podľa škôl a veľkosti porcií. Za tie roky ich už má v oku. Každé dieťa má obedár so svojim menom. Do jednej misky ide polievka, do druhej

ryba s tatárskou omáčkou a do ďalšej zemiaky. Okolo pol jedenástej prichádzajú dvaja šoféri a smerujú do škôl na Chrenovej a na Klokočine.

Pani Jaroslava si na chvíľku vydýchne a ukazuje nám mobil plný fotografií receptov. Za tie roky má bohatú zbierku, z ktorej by mohla pokojne vzniknúť aj kuchárska kniha bezpečných receptov. Podľa jej slov majú deti najradšej kysnuté recepty, buchty a dukátové buchtičky. „A zbožňujú najmä palacinky," dodáva.

Potom sa púšťa do upratovania kuchyne. Musí to stihnúť, kým sa vrátia vodiči s obedármi. Tie následne všetky ešte raz umyje a vydezinfikuje.

NITRA JE V DOBREJ FINANČNEJ KONDÍCII

O stave financií mesta Nitry koluje množstvo legend a dezinformácií. Časť z nich sa, prirodzene, používa na politický súboj. Faktom však je, že dlh mesta Nitra je v posledných troch rokoch o polovicu nižší ako za predchádzajúceho obdobia, konkrétne rokov 2014 až 2016.

Zadĺženie Nitry bolo najvýraznejšie v predchádzajúcom volebnom období, keď sa v roku 2015 dostalo až tesne pod maximálnu možnú dlhovú hranicu šesťdesiatich percent. Nitra sa kvôli vysokému dlhu v tej dobe negatívne zviditeľnila aj v médiách. V týchto číslach navyše neboli započítané "skryté" úvery vo výške 4 milióny eur na futbalový štadión z rokov 2017/2018, ktoré bývalé vedenie mesta zobralo na dcérsku spoločnosť Nitrianska investičná.

Po voľbách v roku 2018 sa dlh mesta znížil a pohybuje sa okolo celoslovenského priemeru. V rokoch 2019 až 2021 je to na úrovni 25 až 27 percent. Podškrtnuté a zrátané, mesto Nitra má dnes polovičný dlh ako pred piatimi rokmi, a to napriek tomu, že sa muselo vysporiadať s výpadkami príjmov kvôli pandemickej kríze.

Vývoj dlhu si môžete pozrieť v prehľadnom grafe.

LEGENDY O ÚVEROCH

Mestá a obce berú úvery štandardne na dlhší čas, ako jedno volebné obdobie. Napríklad, za predchádzajúceho vedenia

v aktuálnom funkčnom období rozdelené na dva úvery po 9 miliónov eur. Jeden na financovanie investícií v rokoch 2019 až 2020 a druhý na roky 2021 až 2022. Spolu teda 18 miliónov eur. Ide teda o takmer na vlas rovnakú sumu ako v predchádzajúcom funkčnom období alebo, ak chcete, za minulého vedenia.

Zjednodušene povedané v jednom volebnom období čerpá mesto nové úvery, ktorých splácanie sa prenáša do nasledujúceho obdobia. Povedané ľudovo, Hattas spláca úvery,

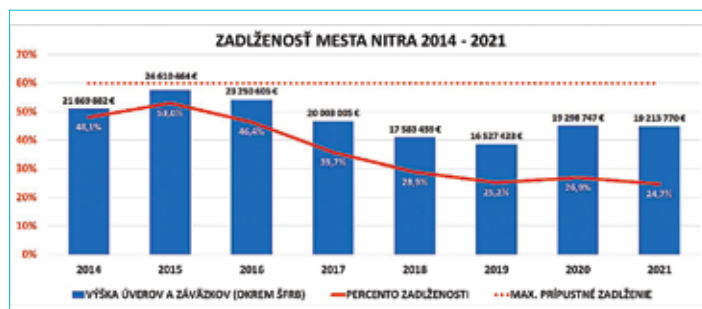
ROZUMNÝ KROK

Za bežných okolností by mesto Nitra s týmto objemom peňazí financovanie investičných akcií pohodlne pokrylo. Všetko však zmenila pandémia. Radnica pristúpila k preventívnemu opatreniu a prijala úver vo výške 5 miliónov eur na prefinancovanie prechodného nedostatku zdrojov v prípade výraznejšieho výpadku príjmov.

Toto opatrenie sa ukázalo ako rozumné. Mesto Nitra prostriedky použilo v roku 2021, spolu s nenávratnou finančnou výpomocou 1,8 milióna eur od Ministerstva financií, nakoľko výpadky príjmov boli počas krízy výrazné. Pre laika je nutné dodať, že výpadky príjmov sa týkali nielen Nitry, ale všetkých samospráv na Slovensku. Výpadok najvýznamnejšej príjmovej položky rozpočtu – podielových daní fyzických osôb, je uvedený v nasledujúcom grafe (je to tá červená plocha v celkovej sume 11,5 mil. eur za roky 2020 a 2021).

Na záver je nutné dodať, že svet financií je exaktný. Čísla nepustia. Je normálne, že do obehu sa dostanú aj dezinformácie, hoaxy alebo vyslovené nepravdy. Čísla však hovoria jasnou rečou - mesto Nitra je dnes v dobrej finančnej kondícii, svoje záväzky si plní riadne, včas a dlh mesta sa pohybuje okolo celoslovenského priemeru.

Zdroje: verejné informácie zverejňované na webovej stránke Mesta Nitry; záverečné účty Mesta Nitry za roky 2014-2020; výsledky za rok 2021 z Odboru ekonomiky a rozpočtu po zaúčtovaní konca roka 2021.

(2014-2018) zobralo Mesto Nitra šesť úverov (dva v roku 2015, dva v roku 2016 a po jednom v rokoch 2017 a 2018) spolu 17,9 mil. eur, ktoré sú splatné v rokoch 2019 až 2023. Financovanie investičných akcií je

ktoré boli načerpané Dvončom a Hattas načerpal nové úvery, ktoré sa budú ďalej splácať aj po jesenných komunálnych voľbách. Je to prirodzený cyklus financovania v každej samospráve.

Čísla však hovoria jasnou rečou - mesto Nitra je dnes v dobrej finančnej kondícii, svoje záväzky si plní riadne, včas a dlh mesta sa pohybuje okolo celoslovenského priemeru.

VÄČŠIE PODNETY OBYVATEĽOV SÚ BEHOM NA DLHÉ TRATE, RIEŠENIE TRVÁ AJ ROK

Od roku 2019 pre Nitru spravuje portál Odkaz pre starostu. Osobou, ktorá rieši podnety občanov, je zamestnankyňa úradu Mária Cok Steinemannová. V rozhovore nám prezradila aj to, koľko podnetov v priemere na mesto prichádza, čoho sa najčastejšie týkajú a prečo dokážu niektoré veci vyriešiť okamžite a iné môžu trvať mesiace.

Ako dlho už pracujete na mestskom úrade a čo vás priviedlo k práci v samospráve?

Pôvodne som pracovala v Službe, kde som riešila problémy nájomníkov bytov. Fungovali sme na princípe komunikácie a hľadania riešenia. Stretávala som sa s ľuďmi, riešila ich problémy a to ma veľmi bavilo. Potom som dostala ponuku na

projektovom oddelení mestského úradu, kde som pomáhala zabezpečovať vybavenie výzvy o dotáciu na kreatívne centrum. Ale nakoľko ma tá práca až tak nenapĺňala, keď prišla ponuka od prednostu, či nechcem pracovať na Odkaze pre starostu, s radosťou som ju prijala a dnes na tejto pozícii pôsobím už 3 roky.

Takže by sa dalo povedať, že to bola túžba pomáhať ľuďom, ktorá vás k tejto práci priviedla?

Veľakrát sú ľudia postavení pred odpoveď „Nie, nedá sa“. Baví ma týmto ľuďom pomáhať, to je to čo ma naplňuje a posúva dopredu. Takže v podstate áno.

Prezradili ste, že častou vašej pracovnej náplne je spracovávať podnety z portálu Odkaz pre starostu. Povedzte nám prosím, na čo a pre koho tento portál slúži?

Odkaz pre starostu slúži hlavne pre ľudí, ktorí si napríklad na prechádzke mestom alebo cestou do práce všimnú nejaký podnet. Môže to byť neporiadok, rozbitá cesta, výtlky na chodníku, zasahovanie konárov do ciest, ktoré bránia pri prejazde, chýbajúce osvetlenie, doplnenie odpadových košov, vytvorenie nových chodníkov, osadenie nového zábradlia, atď. Portál pomáha napríklad aj tým ľuďom, ktorí nevedia, na aké oddelenie úradu ich návrh na zlepšenie adresovať.

Aká je cesta podnetu od okamihu, keď ho človek napíše a stlačí enter až po jeho vyriešenie? Ako dlho môže trvať vybavenie jedného podnetu?

Funguje to tak, že občan podnet odfotí, nahlási, uvedie lokalitu, kde sa to nachádza, opíše stručne obsah. Napr.: „Na chodníku sa nachádza

výtlk, ktorý sťažuje chôdzu, alebo tam stojí voda“. My ho po prijatí spracujeme a pošleme podnet na dané oddelenie mestského úradu, ktoré sa mu bude venovať. Následne ešte preverujem, či je podnet vyriešený. Ak sa podnet nerieši, zisťujem, kde to zastalo a ako postupovať ďalej.

Vyriešenie bežných podnetov trvá pár dní, týždňov. Keď ale príde podnet ako kompletná rekonštrukcia nejakej cesty, oprava školy, nové detské ihrisko, na toto všetko treba schválenie mestskej časti, aby vedeli vyhradiť financie. Realizácia je v tomto prípade častokrát najskôr o jeden rok, pretože tu vstupuje do riešenia aj projektová dokumentácia a zaradenie do rozpočtu pre budúci rok. Toto je oproti drobným opravám oveľa komplikovanejší proces.

Prečo mesto zaviedlo práve portál Odkaz pre starostu ako miesto, kde sa zbierajú podnety?

S nástupom systému Odkaz pre starostu je každý podnet ľahko dohľadateľný a celý proces je transparentný. Nemôže

sa stať, že by sa niečo stratilo a nevyriešilo.

Kým sme neprešli na Odkaz pre starostu, bola zriadená len mailová adresa, kde sa prijímali podobné podnety. A pre tých, ktorí nepoužívajú mailovú komunikáciu bola na úrade schránka, kam sa dali vhadzovať žiadosti a podnety. Tieto formy oznamovania podnetov ale boli v posledných rokoch málo využívané, navyše to prinášalo zbytočnú prácu s triedením a odpovedaním na listy. Preto sa koncom roku 2019 presmerovali všetky tieto podnety na Odkaz pre starostu. Toto je teraz náš primárny komunikačný kanál.

Osobne som sa stretol s tým, že sa mi seniori pri rozhovore poťažovali na nefungujúce veci v ich mestskej časti. Povedal som im o Odkaze pre starostu, ale zistil som, že nepoužívajú internet. Ako má postupovať občan, ktorý nevie ako používať Odkaz pre starostu a predsa by chcel primátora, alebo skôr úradníkov upozorniť na nejaký problém?

Občania stále môžu posilať podnety aj mailom a to na adresu: steinemannova@msunitra.sk. Používanie Odkazu pre starostu je ale veľmi intuitívne a jednoduché. Stačí si v ľavom hornom rohu vybrať mesto Nitra a v pravom hornom rohu kliknúť na červené tlačidlo „Nahláste podnet“. Potom už iba vyplníte všetky kolónky a na spodnej časti stránky kliknete na tlačidlo „Odoslať“.

Kolko podnetov v priemere dostanete za mesiac?

V priemere to vychádza na 43 podnetov za týždeň, čo je cca 200 podnetov mesačne.

To je slušné číslo! Čo sa ľudia najčastejšie pýtajú resp. na aké nedostatky v meste poukazujú?

Najčastejšie sa opakujú podnety ako je opílovanie stromov, neporiadok a oprava ciest.

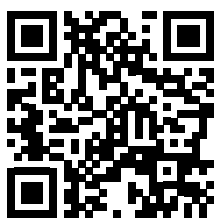
Niektoré podnety sa dajú vyriešiť okamžite a vyriešenie iných môže trvať mesiace. Nie všetci občania si tento proces v pozadí uvedomujú. To môže

„Mesto Nitra v minulom roku zaznamenalo na portáli Odkaz pre starostu celkovo 1076 podnetov, vyriešených bolo 572. V riešení je 466 a uzavretých 38 podnetov. Nitra dosiahla celkové skóre 214%, pričom 100% je údaj pre hypotetickú priemernú samosprávu.“

Problémy vo svojom okolí môžete nahlásiť na stránke

www.odkazprestarostu.sk

viest k ich frustrácii. Ako sa snažíš vysporiadať s mierou nervozity, ktorá sa občas odzrkadlí v komentároch a mailoch?

Máme veľa komentárov, ktoré útočia na prácu daných úradníkov. Ale málokto si uvedomuje aký je postup. Máme vytvorenú aj vnútornú smernicu na základe ktorej sa snažíme odpovedať na každý jeden podnet do 7 dní. Ale niektoré odbory sa tak rýchlo nestihnú vyjadriť, pretože čakajú na odpoveď od tretích strán. Napríklad pri výrube je okresný úrad ten orgán, ktorý ho schvaľuje. Takto vzniká časový sklz, informácia sa nedostaví ani v priebehu mesiaca a ľudia začnú byť nervózni. V takom prípade sa aspoň snažím vysvetliť, v akej fáze sa daný podnet nachádza.

Kedy je lepšie zavolať rovno mestskú políciu alebo 112-tku a kedy písať odkaz pre starostu?

Medzi najzávažnejšie z podnetov, ktoré riešim ešte ja, patria otvorené alebo ukradnuté kanalizačné poklapy. Tu ide o havarijný stav a ten musí

byť rýchlo vyriešený, pretože môže prísť k vážnejším zraneniam. Takýto podnet by mal byť vyriešený do 24 hodín.

Medzi bizarnejšie podnety patria tie, keď niekto napríklad zabudne zabrzdiť ručnú brzdú a auto mu odíde na iné miesto. Auto tam stojí sotva 5-10 minút a už aj sa mi to ocitne na Odkaze pre starostu. V takomto prípade ale treba volať mestskú alebo štátnu políciu, tí vedia vypátrať a kontaktovať majiteľa. Jediné, čo my s daným podnetom môžeme spraviť, je že ho prepošleme polícii.

Naopak, kedy sa oplatí napísať podnet na odkaz pre starostu, je dlhodobo odparkované vozidlo. Pri poškodení mestského zariadenia napríklad pouličného osvetlenia, kontaktujte políciu iba ak pristihnete pri čine vandalov. Ak nájdete ale poškodenú lampu, môžete túto informáciu posunúť nám cez odkaz pre starostu.

Stáva sa, že sa podnety duplikujú, že niekto volá, píše a aj chodí osobne na úrad?

Vstupujú do riešenia podnetov aj mestské časti, komisie, poslanci?

Niektoré väčšie podnety sa postupujú na výbory mestských častí a musia ich schvaľovať poslanci v zastupiteľstve. Ak je takýto návrh schválený, následne sa zaradi do plánu opráv.

Vyzerá to tak, že mesto Nitra týmto poskytuje občanom cennú službu. Dokonca získalo Zlaté vedro - ocenenie za vyriešené podnety. Ešte v roku 2018 nebola Nitra ani v prvej desiatke miest. Čím sme sa dopracovali k takému zlepšeniu? Čo sú naše silné stránky?

Stáva sa, že keď ľudiavidia podnety z roku 2015 alebo 2016, ktoré sú stále v riešení, pomyslia si „Možno sa na to zabudlo,“ a pošlú podnet opakovane. My ale vždy reagujeme na pôvodné podnety a ostatné uzatvárame s odôvodnením, že daný podnet je už v riešení.

Ako sa vysporiadate s tým, keď podnet nie je v kompetencie mesta Nitra?

Vrátim sa k cestám, ktoré som spomínala. Tie nie vždy spadajú priamo pod mestský úrad, častokrát patria tretej strane. Tým pádom musím osloviť daný subjekt a samozrejme musíme s nimi spolupracovať.

Keď je niečo na rozhraní parciel, pre istotu tiež informujem aj susediacich vlastníkov resp. inštitúcie (Slovenská správa ciest, Vyšší územný celok, Regionálna správa ciest, vodárne, elektrárne plynárne) Najlepšiu komunikáciu mám ale so správcami súkromných objektov ako sú nákupné centrá alebo Nitrianske Biskupstvo.

Zlepšila sa komunikácia vo vnútri úradu. Odpoveď od daných zamestnancov mi prichádza oveľa rýchlejšie. Som informovaná v priebehu riešenia podnetu o stave, v akom sa aktuálne nachádza. Za rok 2019 sme získali 2. miesto, za rok 2020 sme získali 1. miesto. Pre zlepšenie procesu vybavovania podnetov som v tom čase vytvorila aj spomínanú smernicu, ktorá pravdepodobne tiež prispela k tomuto výsledku.

Napriek tomuto úspechu si sa vyjadřila, že vidíte priestor na zlepšenie. V akých ohľadoch máme podľa vás ešte rezervy?

Čo mi ešte trochu chýba, je komunikácia zodpovedného odboru priamo s občanom. Za každý odbor má do systému prístup určený zamestnanec a väčšina odborov mestského úradu to už využíva ale u niektorých je stále priestor na zlepšenie komunikácie. Verím, že aj táto vec sa do budúcnosti zlepší a že sa nám za pomoci občanov a Odkazu pre starostu podarí riešiť problémy občanov ešte efektívnejšie.

Text a foto: Roman Oravec

V tejto rubrike vám postupne predstavujeme niekoľko skupín obyvateľov mesta, ktorých často prehliadame. Zaslúžia si pritom nielen našu pozornosť, ale aj mimoriadnu empatiu a ohľaduplnosť. Nevidiacim, seniorom, telesne znevýhodneným aj nepočujúcim z Nitry sme položili päť otázok.

SENIORKY: AJ MEDZI STARŠÍMI SÚ UPIŠŤANCI, KTORÍ RIEŠIA NEPODSTATNÉ VECI

1. Ako sa vám žije v Nitre?
2. S akými bariérami sa najčastejšie stretávate?
3. Ako vnímate ľudí v Nitre? Čo by ste im odkázali?
4. Aké návrhy by ste mali na zlepšenie prístupnosti Nitry?
5. Aké je motto, ktorým sa v živote riadite?

V tretej časti seriálu sme sa zhovárali s dvoma seniorkami, Dagmar Pleškovou a Martou Miklušovou.

1. DP: Žije sa nám tu celkom dobre, až na to, že niekedy nám trvá aj 30 minút, kým autobusom prejdeme cez celé mesto. V Nitre bývajú veľké zápchy. Na druhej strane sme radi, že sa tu konajú rôzne podujatia, na ktoré radi chodíme, máme napríklad radi hudbu a rôzne hudobné vystúpenia.

MM: Či je to MHD alebo kultúra, nemám výhrady. Myslím, že s kultúrou to máte fajn, asi je to dané tým, že tu je veľa mladých ľudí. Možno by to chcelo viac podujatí v mestskom parku, ten je na môj vkus dosť nevyužitý, pritom je to krásny priestor. Starší človek príde, pozrie si nejaké vystúpenie a pookreje pritom. Mesto by tiež mohlo zohľadniť vstupné pre seniorov na rôzne podujatia prípadne aj do športovísk či kultúrnych zariadení, ktoré sú mestské.

2. MM: Sú to hlavne križovatky a chodníky, ktoré sú rozbité. Ale aj iné veci, napríklad čo z toho, že máme kúpalisko, keď voda v ňom je studená.

DP: Problémom sú chodníky, hlavne pre seniorov s bar-

Marta Miklušová a Dagmar Plešková

lami. Videla som jednu pani, čo spadla, pomáhali sme jej postaviť sa. Spadla práve na uvoľnených kockách na pešej zóne. Seniorom tam hrozia iné následky ako mladému človeku.

3. MM: Šoféri v mestskej doprave idú takmer až na chodník, aby ste mohli pohodlne nastúpiť. Vojdete do autobusu a niekto sa potom nie je ochotný zdvihnúť z miesta, aby vám ho uvoľnil. To je smutné. Starší ľudia mali ťažký život, zažili inú dobu, v ktorej bolo viac úcty. Na druhej strane, aj tí starší si niekedy myslia, že všetko môžu, niekedy sú potom zbytočne upišťaní a riešia aj nepodstat-

né maličkosti. Upišťanci sú aj preto, že už nemajú možnosť zapadnúť do toho technologického tempa a potom sa cítia izolovaní. Je však aj skupina dôchodcov, ktorá je vďačná aj za maličkosti.

DP: Seniorom by som odkázala, aby si dávali vždy pozor pri chôdzi, hlavne keď idú s paličkami.

4. MM: Stačilo by napríklad niektoré informácie podať jednoduchšie, nie tak zložito, ale v 'ľudštine', aby im aj starší človek porozumel a nemal zbytočné stresy. Lebo inak sú potom starší ľudia ochudobnení o mnohé informácie,

nevedia si to napríklad prečítať na internete, tak sa k nim častokrát tá informácia ani nedostane.

5. DP: Ži a nechaj žiť.

MM: Od dvadsiatich rokov som polosirota, tak moje životné krédo je: Ja musím. A je to tak: ráno vstanem a keď nevládzem, tak si poviem, že musím – pretože naozaj musím, musím urobiť toto, musím urobiť tamto. Takže všetko sa dá, keď chcete. Pokiaľ si ale ráno poviete – ježiši, ja nevládzem, no tak nevládzete.

Tomáš Holúbek
Foto: Roman Oravec

EFFETA UŽ 20 ROKOV POMÁHA RODINÁM S DEŤMI SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Čo sa zamešká do siedmeho roku života dieťaťa so zdravotným postihnutím, s rizikovým, či oneskoreným vývinom, sa už nikdy nedobehne.

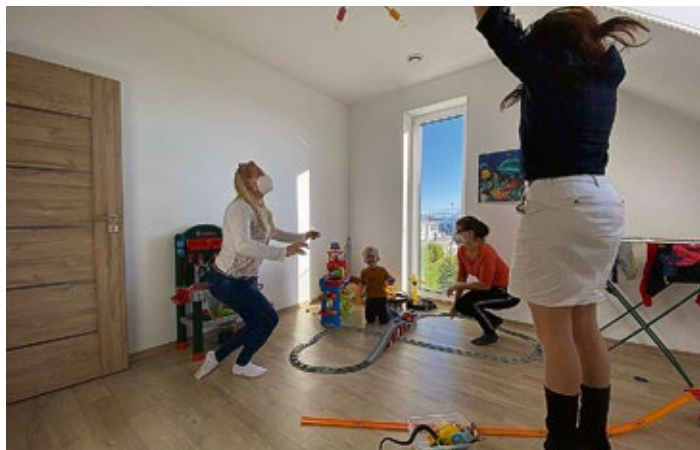
Keď sa do rodiny narodí dieťa so zdravotným postihnutím, je to pre ňu zväčša šok. „Rodina potrebuje čas, aby zdravotné postihnutie dieťaťa prijala a začala fungovať. Čas, aby dokázala naštartovať stimuláciu vývinu svojho dieťaťa a pritom bola funkčnou a plnohodnotnou rodinou pre každého svojho člena,“ vysvetľuje Anna Laurinec Šmehilová z organizácie EFFETA – Stredisko sv. Františka Saleského.

EFFETA pôsobí v Nitre už viac ako 20 rokov a dlhodobo pomáha rodinám s deťmi so zdravotným postihnutím v rôznych oblastiach. V máji 2021 organizácia spustila novú sociálnu službu – službu včasnej intervencie, ktorá pomáha rodinám s dieťaťom so zdravotným postihnutím, s rizikovým, či oneskoreným vývinom. „Sprevádzame a podporujeme rodinu v dôležitej etape života od narodenia až po 7 rokov veku dieťaťa. Toto obdobie je pre celkový vývin každého dieťaťa najdôležitejšie. Čo sa v tomto čase zamešká, už sa nikdy nedobehne,“ zdôrazňuje Anna Laurinec Šmehilová, riaditeľka Strediska sociálnych služieb v EFFETE.

ABY DIEŤA NAPREDOVALO A RODINA BOLA PREDOVŠETKÝM RODINOU
Služba včasnej intervencie

je určená pre každú rodinu, ktorej vývin dieťaťa je rizikový, oneskorený, či dieťa má zdravotné postihnutie. Tím odborníkov (špeciálny pedagóg, sociálny pracovník, psychológ)

napredovať. Do rodín, ktoré zamestnanci EFFETY navštevujú, prichádzajú vždy dvaja poradcovia. „Na úvod prebieha rozhovor na témy, ktoré rodičov aktuálne zaujímajú.

Intervencia v domácom prostredí

Pridaná hodnota SVI EFFETA

ponúka terénnou a ambulantnou formou rodinám sprevádzanie, pomoc, podporu a partnerstvo a usiluje sa spoločne vytvárať podmienky pre aktívnu stimuláciu vývinu dieťaťa tak, aby každá rodina bola predovšetkým rodinou a mohla fungovať vo svojom prirodzenom sociálnom prostredí a dieťa so zdravotným postihnutím mohlo

Rodina informuje o aktuálnom zdravotnom stave dieťaťa, o jeho úspechoch v dosahovaní vývojových míľnikov, ale aj o tom, čo sa im nedarí a čo ich trápi. Snažíme sa viesť rodičov, aby vedeli, čo majú s dieťaťom robiť, ako ho podporovať a stimulovať v jeho vývine a pritom všetkom zostať rodičmi a nie stať sa terapeutmi svojmu dieťaťu,“ opisuje Erika

Kiššová, vedúca pracovníčka pre službu včasnej intervencie v EFFETE. Okrem samotného poradenstva sa poradcovia priamo zameriavajú na zvyšovanie schopností, zručností a kompetencií rodičov. „Učíme ich, ako majú s dieťaťom v ich prirodzenom prostredí pracovať, ako stimulovať jeho vývin a čo robiť v konkrétnych situáciách, ako zvládať neobvyčajné rodičovstvo,“ dodáva.

AK RODINA POTREBUJE, SPÁJAME JU S ĎALŠÍMI ODBORNÍKMI

Pre tieto rodiny organizujú aj skupinové stretnutia s rodinami s podobnými potrebami a odborníkmi. „Sme tu pre nich, aby sme ich spájali s lekármi, školami, poradenskými zariadeniami, poskytovateľmi sociálnych služieb, inými organizáciami, sieťujeme, spolupracujeme,“ dopĺňa Anna Laurinec Šmehilová. „Ak rodina potrebuje, spájame ju s ďalšími odborníkmi, aby sme jej poskytovali odborné rady a spolu s ňou vytvorili jedinečný tím na podporu nezávislého života v jej prirodzených vzťahoch a komunite, ktorá ju obklopuje.“

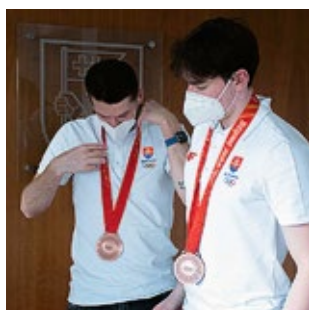
EFFETA má už teraz v starostlivosti desiatky rodín z celého Nitrianskeho kraja. Ak by táto služba mohla byť aj pre vás užitočná, neváhajte EFFETU kontaktovať.

EFFETA
Samova 4, Nitra
+421 905 509 673
www.effeta.sk

ZÍSKAJTE GRANT A ZREALIZUJTE SVOJ PROJEKT

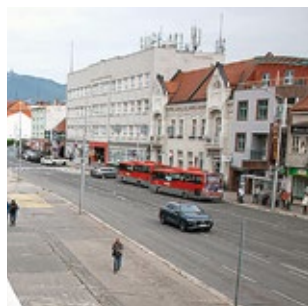
Nitrianska komunitná nadácia v spolupráci so spoločnosťou Foxconn Slovakia vyhlasuje výzvu na predkladanie žiadostí o grant. Víťané sú inovatívne projekty z oblasti životného prostredia, vzdelávania a zdravého životného štýlu. Úspešní žiadatelia v ňom môžu získať 1 500 eur na realizáciu svojho projektu. Termín uzávierky predkladania projektov: 15. 3. do 24:00. Viac na www.nkn.sk

BRONZOVÍ CHLAPCI ZAVÍTALI NA RADNICU

Adrián Holešínský, Šimon Nemec a Michal Krištof si z rúk vedenia mesta prevzali Cenu primátora mesta Nitry a zapísali sa do pamätnej knihy mesta. Branislav Konrád si ocenenie prevezme až po sezóne. Reprezentanti prezradili, čo sa dialo v zákulisí olympijských hier v Pekingu. Hokejisti boli odrezaní od mesta a vo voľnom čase sa mohli pozrieť len na športové podujatia v rámci olympijskej dediny. Napriek tomu, že neboli príliš v kontak-

te s domácimi, podarilo sa im naučiť aj základné slovíčka po čínsky ako napr. „xiè xiè“, čiže ďakujem. Aj my ďakujeme!

REVITALIZÁCIA PRED BÝVALÝM OD PRIOR

Zmenou prejde priestor na Štefánikovej triede v úseku medzi ulicami Štúrova a Farská. Zmluva s dodávateľom projektov dokumentácie je podpísaná. Zadané počíta okrem dlažby a výsadby stromov aj s lavičkami a ďalším mobiliárom. Prvé vizualizácie by sme mali mať v priebehu najbližších týždňov, ak všetko dobre pôjde, dočká sa priestor revitalizácie ešte tento rok.

220 NOVÝCH NÁJOMNÝCH BYTOV

Nájomné bývanie je pre krajské mesto nesmierne dôležité. Nitra patrí medzi 5 miest v počte dostupných bytov, je ich tu viac ako tisíc. Na Tehelnej ulici pribudne 220 bytov. Mestské zastupiteľstvo rozhodlo, že mesto Nitra bytový dom odkúpi po

jeho dokončení. To znamená, že za dielo (projektovú dokumentáciu, búracie práce, inžiniersku činnosť a samotnú výstavbu bytov) mesto zaplatí až po kolaudácii bytových domov. Celkové náklady na obstaranie predstavujú 16 410 354 eur, z toho mesto zaplatí 228 167 eur z vlastných zdrojov.

MESTO PODPORÍ 45 KULTÚRNYCH PODUJATÍ

Na podporu kultúry a kreatívneho priemyslu pôjde z rozpočtu mesta 120 000 eur. Mestskí poslanci schválili 45 podujatí, ktoré od mesta získajú finančnú podporu. Najvyššiu dotáciu získala Divadelná Nitra, okrem nej sa môžeme tešiť na rôzne hudobné a filmové festivaly, divadelné predstavenia či literárne podujatia.

BOJ O TITUL EFEKTÍVNY POUŽÍVATEĽ MODELU CAF

V polke februára sa uskutočnilo posledné plánované

školenie CAF tímu vytvoreného zo zamestnancov úradu k zavádzaniu manažérstva kvality na úrade. Témou školenia bola príprava na externú spätnú väzbu modelu CAF. Hodnotenie za účasti externých hodnotiteľov čaká CAF tím v najbližších mesiacoch. Výsledok rozhodne o udelení titulu Efektívny používateľ modelu CAF. Na úrade naďalej pokračuje implementácia 2-ročného Akčného plánu zlepšovania, ktorý prináša prvé výsledky v podobe modernizácie vyvolávacieho systému klientskeho centra alebo vo finalizácii prípravy novej webovej stránky úradu.

NITRA ZÍSKALA OCENENIE ZA OBLASŤ OCHRANY OVZDUŠIA

Na národnej súťaži ENVIROMESTO 2021 získala Nitra 1. miesto v oblasti Ochrana ovzdušia. Organizátori Nitru ocenili za koncepčné riešenie ochrany ovzdušia, spoluprácu všetkých sektorov a zdieľanie dát. Tiež vyzdvihli využívanie meteostaníc na informovanie odborníkov a verejnosti. Cieľom národnej súťaže je upozorniť na pozitívne príklady z praxe a zvýrazniť mestá, ktoré dbajú na svoje životné prostredie a tým prinášajú lepší a zdravší život svojim obyvateľom.

RADNIČNÉ NOVINY ZÍSKALI 11. MIESTO V HODNOTENÍ TRANSPARENCY INTERNATIONAL

V rebríčku magistrátmi vydávaných novín sa nitrianske Radničné noviny stali jedným z troch top skokanov hodnotenia Hlásne trúby 2021. Oproti poslednému hodnoteniu mestských novín tak v rebríčku poskočili nahor až o niekoľko desiatok miest.

Pre porovnanie, zaniknutý mesačník Nitra skončil v do-

posiaľ poslednej správe z roku 2018 na 67. mieste a týždenník mesta pripravovaný v Echu až na 82. mieste z celkovo 86 hodnotených mestských novín.

„Ešte viac ako to, že sme „skokan“, ma teší, že sme posunuli index benefit. To je kritérium, podľa ktorého Transparency International Slovensko určuje prínos novín pre verejnosť,“ hovorí šéfredaktor Tomáš Holúbek.

- Index benefit 2018 – Mesačník NITRA 41%, týždenník Mesto Nitra informuje 32%
- Index benefit 2022 – mesačník Radničné noviny 61%

Vďaka týmto číslam sa Radničné noviny zaradili na 11. miesto z 84 hodnotených radnič-

ných titulov. To znamená, že v hodnotení dopadli lepšie ako ďalších 73 mestských novín. Zároveň je Nitra jednou zo 14 samospráv, ktorá sa odpútala od priemeru (51%) a dostala sa nad úroveň 60%.

PRIESTOR NA ZLEPŠENIE

To, že Nitra získala dobré čísla, je medzi skokanmi uplynulých štyroch rokov a má vysoký index benefit neznamena, že všetko robí dobre. „Samozrejme, vnímame aj nedostatky, ktoré nám hodnotiaci správa vyčíta a vážne sa nimi budeme zaoberať,“ hovorí Holúbek. Radničné noviny potrebujú vytvoriť priestor pre polemiku, prehodnotiť zloženie redakčnej rady a ešte viac zúžiť priestor pre vedenie mesta.

„Chcem len pripomenúť, že podobné výhrady, aké mala správa voči našim novinám, dostali aj iné mestá, napríklad aj Bratislava, ktorá skončila šiesta. Nesúhlasíme úplne s tým, že prinášame iba oficiálny názor mesta, o tomto tvrdení si urobí názor každý, kto si prečíta napríklad sekciu novín venovanú všetkým poslaneckým klubom alebo ankety s poslancami, ktoré sme tiež uverejňovali. Názorové rozdiely jednotlivých poslancov alebo kritika vedenia mesta zaznieva v novinách pravidelne. Budeme ale uvažovať, ako vniesť viac polemických novinárskych útvarov do Radničných novín,“ hovorí o plánoch Holúbek.

redakcia

Foto: Roman Oravec

CARAVAN BIKE TOURIST

7. – 10. 4. 2022
NITRA

 agrokomplex
NÁRODNÉ VÝSTAVISKO OD ROKU 1974

VMČ 1 - Dolné Krškany, Horné Krškany

Vážený čitateľ,

po malej odmlke využívam priestor v Radničných novinách, aby som opäť priblížil aspoň pár myšlienok z diania u nás.

Vo vzduchu je už cítiť jar a všetci dúfame, že tým aj koniec pandémie a s ňou súvisiacich obmedzení a opatrení. Jarné dni nám po zime prinesú síce kopec práce okolo našich domovov, ale zároveň aj perspektívu vytvorenia príjemného prostredia pre život. Vo výbore trvalo hľadáme spôsob, ako obyvateľom pomôcť dosiahnuť zlepšenia vo všetkých oblastiach, z ktorých dominuje kvalita života. Z podnetov verejnosti máme predstavu, čo u nás chýba, len cesta za splnením cieľov je stále trochu „kľukatá a hrboľatá“. Žiaľ, nie všetko závisí od našej snahy, sme limitovaní rozhodnutiami väčšiny a nie vždy nájdeme podporu pre potreby MČ. č. 1. Snahou výboru je aj napriek tomu využiť pridelené investičné peniaze z rozpočtu (zmenšujeme inv. deficit v infraštruktúre proti väčším MČ) na maximum. Do jesene je to silná výzva, ale prečo by sa to nemohlo podať? Zatiaľ máme všetky predpoklady na to, aby sme to zvládli. Času je relatívne málo, no na druhej strane nás možno naštartuje k väčším výkonom.

Okrem toho bude fajn konečne oživiť aj spoločenský život v jednotlivých MČ. Posledné

roky sme sa akosi prestali stretávať, čo môže byť do budúcnosti dosť veľký problém. Život sa nám chciac-nechciac zmenil a teraz je okrem iného na pleciach samosprávy, aj povinnosť podporiť pokiaľ možno návrat do „nového“ normálu. Spoločenský život je pre nás všetkých, aj vzhľadom na zhoršujúci sa vývoj v celej spoločnosti, veľmi dôležitý. Zastávam názor, že pokiaľ budeme silnou komunitou v MČ, môžeme byť silným mestom a na to, aby sme boli silné mesto, mali by sa obyvatelia viacej stretávať. Je za nami obdobie so zákazom, teraz ako skončí, využime príležitosť ponúknuť nové možnosti. Verím, že nájdeme riešenie, ktoré ľudí u nás osloví. Zatiaľ nikdy nie je neskoro, stále sa nájdú rezervy, kde môžeme pridať. A možno sa nám nakoniec podarí zmazať aj niektoré akoby „konkurenčné“ investičné nedorozumenia medzi jednotlivými MČ, čo môže nás a naše mesto naozaj len posunúť smerom k lepšiemu. Je to dlhý proces, ale pokiaľ toto zvládneme, môže byť kvalita života v Nitre na oveľa vyššej úrovni.

Verím, že nás čaká ešte zrejme ťažké, ale zato kreatívne obdobie, v ktorom stihneme s podporou verejnosti urobiť kopec dobrej roboty.

Ďakujeme.

*Za Výbor MČ č. 1 Miroslav Gut,
predseda VMČ č. 1*

VMČ 2 - Staré mesto

Milí obyvatelia Starého mesta, vo výbore mestskej časti dlhodobo usilujeme o kvalitu verejných priestranstiev.

Práve preto nás teší, že svoj progres zažíva aj riešenie priestoru v centre mesta – za budovou CVČ Domino, ktorý

bol dlhé roky zanedbaný. Pôvodná nutnosť asanácie staticky nevyhovujúceho a pre chodcov nebezpečného oploštenia a tribúny sa aj vďaka postrehom členov výboru rozšírila o zväčšenie chodníka pre chodcov a doplnenie stromovej zelene a sedenia. Má tak vzniknúť moderný oddychový priestor s tieniacou zeleňou a komfortné pešie trasy.

Následne bol projekt rozšírený aj o zveľadenie zázemia CVČ Domino a úpravu ihriska na multifunkčné ihrisko pre rôzne typy športov. Priestor sa vďaka tomu stane miestom stretávania ako aj miestom pre rôzne kultúrne či športové podujatia menšieho rozsahu alebo tréningy mládeže z Domina. Aktuálne je projekt vo fáze projektovej dokumentácie. Po získaní potrebných

povolení bude mesto hľadať financovanie cez európske fondy.

Ďalším nezanedbateľným prvkom pre oživenie verejných priestorov je aj návrh na prenájom stánku pri starej radnici, kde víťaz súťaže môže poskytovať napríklad občerstvenie, kávu a čaj. Veríme, že k životu na pešej zóne tiež prispeje aj zatiaľ dočasné umožnenie vjazdu bicyklov, ktoré nedávno odsúhlasil Krajský dopravný inšpektorát, ktorému týmto ďakujeme.

Tešíme sa na osobné stretnutia s vami. Členovia VMČ Staré Mesto

Prehľad projektov môžete nájsť na: bit.ly/nitraprojekty

VMČ č.2

VMČ 3 - Čermáň

Pani zima už svoju vládu odovzdáva svojej následníčke jari a to aj pre nás na Čermáni znamená zvýšenú aktivitu na poli pripravovaných alebo už prebiehajúcich investičných akcií.

V lesoparku Borina sa už v jesenných mesiacoch začali aktivity, ktoré sú súčasťou prípravných prác na jeho komplexnej revitalizácii, ktorá bude v tomto roku pokračovať.

Ďalšou akciou, ktorá je už pripravená k realizácii, je 2.

etapa rekonštrukcie Hlbokej ulice, čím táto ulica, značne poznačená zubom času, sa predstaví celá v novom šate a bude slúžiť obyvateľom Čermáňa.

Súčasne rozbiehame aktivity s vyčistením okolia teľočnice na Hlbokej, aby sme tu vytvorili podmienky na vonkajšie športové aktivity. Súčasťou tohto areálu bude aj výbeh pre psov, ktorý po dlhšej dobe hľadania vhodnej lokality nájde konečne svoje miesto a psíčkari na Čermáni dostanú darček v podobe

miesta pre voľný pohyb svojich štvornohých miláčikov.

V neposlednej rade máme pripravenú projektovú dokumentáciu aj finančné prostriedky na opravu a rozšírenie kruhového objazdu pri Matici slovenskej, aby nedochádzalo k jeho neustálemu poškodzovaniu pri prejazdoch nákladných automobilov.

Záverom by som sa chcel zmieniť o jednej významnej zmene, ktorá sa s príchodom nového roku udiala v našom meste, a to je zmena dopravcu MHD a kompletná výmena autobusového parku. Určite všetci obyvatelia Nitry túto pozitívnu zmenu uvítali,

pretože znamená významný posun v kvalite dopravných služieb pre našich obyvateľov. Isteže, stále je čo vylepšovať, dopĺňať dopravnú infraštruktúru v našom meste napr. o nové prístrešky na zastávkach a podobne. Keďže sa túto logisticky aj organizačne náročnú výmenu podarilo zrealizovať naozaj profesionálne bez toho, aby sa negatívne prejavila na cestujúcej verejnosti, chcem vyjadriť uznanie a poďakovanie všetkým zainteresovaným, či už z MsÚ Nitra alebo dopravnej spoločnosti, ktorí sa na tejto zmene podieľali.

*Robert Rathouský, predseda
VMČ č.3*

VMČ 4 - Klokočina

Milí obyvatelia nášho sídliska.

Napriek nepriaznivej epidemiologickej situácii a s tým súvisiacimi opatreniami sa výbor mestskej časti Klokočina pravidelne stretával počas ostatných mesiacov aj za účasti vás občanov, ktorých podnet, či požiadavka vyžadovala osobné stretnutie.

Riešili sme a riešime vaše každodenné podnety a žiadosti, či už stav ciest a chodníkov, problém s vandalizmom v spolupráci s MsP, alebo riešenie problému s neslávne chátrajúcou budovou na Benkovej ul. patriacej spoločnosti DOMO, ktorú prostredníctvom príslušného odboru MsÚ Nitra pravidelne raz mesačne vyzývame na jej údržbu a zabezpečenie bezpečnosti.

Napriek zlej finančnej situácii schválených finančných prostriedkov pre našu mestskú časť sa aj v spolupráci so Strediskom mestských služieb snažíme aspoň o drobnú údržbu nášho sídliska a lokálne opravy.

Všetky podnety obyvateľov, ako napríklad doplnenie verejných osvetlení, požiadavky na súvislé opravy chodníkov, budovanie nových parkovísk a mnohé iné zaraďujeme do zásobníka nášho VMČ. Následne ich aj s našimi pripomienkami odstupujeme zodpovedným odborom nášho mestského úradu, pravidelne sa zúčastňujeme na tvaromiestnych obhliadkach a preverujeme možnosti ich zrealizovania. Žiaľ, mnohé aj zrealizovateľné investičné akcie aj napriek našej snahe vďaka nedostatku financií zostávajú naďalej v poradovníku.

Boli by sme veľmi radi, aby sa tento rok začalo s realizáciou 3. etapy súvislej opravy Škultétyho ul., ktorej projektová dokumentácia je už zhotovená. Cítíme však veľké medzery v „pružnosti“ príslušného odboru investičnej výstavby a veríme, že budúcnosť prinesie aj v tejto oblasti efektívne zmeny, ktoré pocítia hlavne naši obyvatelia.

Nie je našim cieľom a snahou len zásobník požiadaviek plniť podnetmi, ale ich zrealizovať a tým zvýšiť kvalitu života na najväčšom sídlisku v našom meste.

Výbor mestskej časti Klokočina ďakuje za vašu trpezlivosť a nápady, ako naše sídlisko urobiť krajším a hlavne bezpečnejším.

Výbor VMČ Klokočina

VMČ 6 - Dražovce, Zobor

Tak sme sa dočkali...

Áno, mám na mysli dlho očakávanú križovatku na Šindolke. Po dlhých a nezmyselných prieťahoch počas vybavovania stavebného povolenia bola slávnostne otvorená a odovzdaná do užívania koncom roka. Potešili sa všetci motoristi, ale najmä obyvatelia Zobora a Dražoviec. Dražovčania hlavne preto, že sa im po dlhšej dobe skrátila cesta do Nitry cca o 2,5 kilometra a čiastočne sa odbúral tranzit cez Dražovce. Obyvateľom Zobora bolo dopriate po dlhšej dobe cestovať do mesta iným spôsobom ako stáť v ranej kolóne na Dobšinského ulici, do ktorej sa zlieva doprava zo Zobora, Hrnčiaroviec aj Štítár.

A tu sa otvárajú ďalšie otázky...

- Bude to postačujúce, keď sa na Zobore pripravuje ďalšia masívna výstavba - komplex Šindolka, komplex medzi Dražovskou cestou a ul. Nad baňou, komplex Oravská - sv. Beňadika, komplex na ul. Dolnohorská...?

- Ďalšou otázkou je, či by nestálo za to prehodnotiť trasu MHD z Dražoviec do Nitry a späť tak, aby si Dražovčania nemuseli nezmyselne predlžovať cestu (dospeli do práce a deti do škôl) cez priemyselný park.

Otázok je veľa a odpovedí málo. V tomto poslednom roku končiaceho sa volebného obdobia sa ešte musíme sústrediť na dobudova-

nie investičných akcií, ktoré sme ako zázrakom presúvali z roka na rok.

Pevne verím, že rozumne preinvestujeme aj „daň z rozvoja“, ktorá nám prislúcha podľa investícií v katastrálnom území. Cez výbor mestskej časti sme podali konkrétne návrhy, ako by sme si predstavovali ich využitie - a to hlavne tak, aby to bola pridaná hodnota pre naše mestské časti.

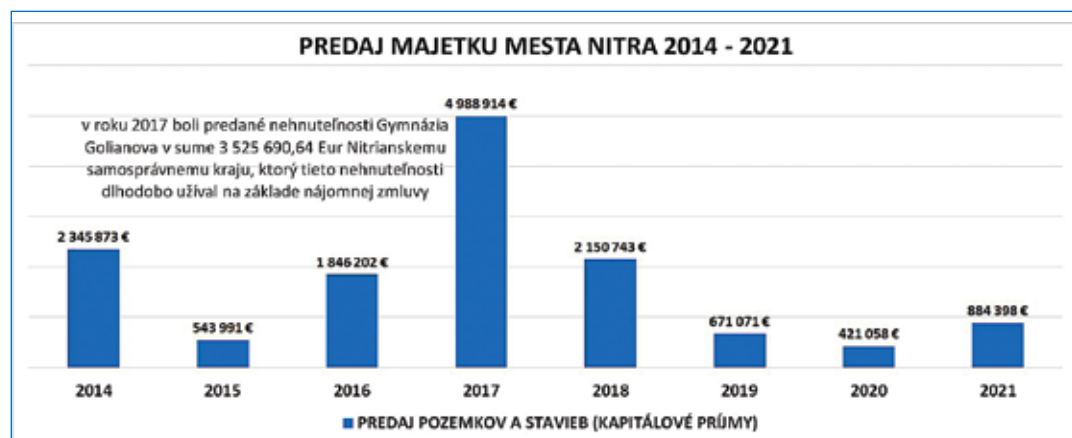
V Dražovciach sa nám vďaka iniciatíve niektorých obyvateľov podarilo zbaviť drevených stĺpov, ktoré odstránila odborná firma. Takto sme sa zaradili medzi prvé obce na Slovensku, kde sa zrušilo množstvo slaboprúdových káblov.

Na záver by som chcel vyjadriť ľútosť nad tým, že petičný návrh obyvateľov Dražoviec na vytvorenie samostatného volebného obvodu Dražovce si zatiaľ nenašiel odozvu u vedenia mesta. Nádejou zostáva, že pre VMČ Zobor - Dražovce bude aspoň rozšírený počet poslancov z troch na štyroch.

*Pavel Varga
VMČ č. 6 - Zobor - Dražovce*

TÍM HATTAS

LEGENDY O ZADĽŽENOSTI MESTA A INÉ ROZPRÁVKY

Na sociálnych sieťach sa už dlhšie v komentároch dookola opakujú narážky na zadlžovanie Mesta Nitra novým vedením po roku 2018. Túto rétoriku prebrali aj niektorí mestskí poslanci. Neexistujú žiadne relevantné číselné údaje, ktoré by tie názory potvrdzovali. Pravdou

je v skutočnosti pravý opak. Nitra je v slušnej finančnej kondícii, dlh mesta sa po nástupe primátora Mareka Hattasa znížil a dnes sa pohybuje okolo celoslovenského priemeru.

Koluje aj ďalšia legenda, a to o neúmernom rozpredáva-

ní mestského majetku pod súčasným vedením. Treba povedať, že je to účelová dezinformácia. Táto téma vzbudila rozruch u niektorých poslancov pri schvaľovaní rozpočtu na rok 2022. Nechajme však namiesto slov prehovoriť čísla. Takto vyzerá vývoj predaného

majetku Mesta Nitra za roky 2014 - 2021. Podotýkame, že čísla týkajúce sa primátora Hattasa a nového vedenia začínajú rokom 2019 (do funkcií nastúpili v decembri 2018).

Tie čísla nepotrebujú komentár. Za súčasného vedenia sa predal majetok mesta v neporovnateľne nižšej hodnote ako za bývalého. Tento rok pôjde do predaja ďalší dubiozný majetok, napriek tomu celková hodnota predajov ani zďaleka nedosiahne čísla bývalého vedenia.

Apelujeme preto na všetkých, ktorí ešte čítajú komentáre v diskusiách na sociálnych sieťach, spoliehajte sa na fakty namiesto dojmov.

Tim Hattas

PRAVICOVÝ KLUB ČISTOTA

Nedávno sme písali, že ľudí na základe prieskumu pomerne výrazne zaujíma čistota, zeleň, doprava a kultúrne akcie. Zostaťme pri čistote. V minulom roku sme v zastupiteľstve schválili a pre Stredisko mestských služieb (ktoré sa tiež stará o čistotu v meste) zakúpili techniku za viac ako 500-tisíc eur (3 multifunkčné zariadenia použiteľné v lete aj v zime, zemetacie vozidlo, valec a pod.). Aj v roku 2022 zostáva viac než 400-tisíc eur na kúpu takýchto strojov. Veríme, že to Nitre prospeje a bude to na jej vzhľade aj vidieť.

Niečo však vieme ovplyvniť aj sami. Bez techniky aj financií. Je to o našej zodpovednosti a vzájomnej tolerancii. V našom meste máme evidovaných

5853 psov (k 12. 1. 2022). To je iba oficiálna štatistika a isto ich bude viac. Drvivá väčšina majiteľov si svoje povinnosti (plynú aj z VZN 2/2013 a zo zákona o chove psov 282/2002) poctivo plní, za čo im patrí veľká vďaka. Ved' niektorí, najmä seniori, nemajú okrem svojho psíka naozaj nikoho. V minulom roku mesto Nitra na dani za psa vybralo viac ako 74-tisíc eur. Na konci roka 2021 radnica darovala 3 500 eur na útulok pre zvieratá.

Blíži sa jar, my sa viac hýbeme a chodíme na prechádzky. V poslednom čase sa rozmochol neželaný jav v podobe veľkého množstva neodpratovaných exkrementov. Na chodníkoch, v trávnikoch; či už je to Zobor, Kalvária, Sihot,

sídliská. Uznáte, že to nie je príjemné. Mesto Nitra, aj za vybrané prostriedky, vybudovalo 6 psích výbehov (Pražská, Kmetova, Murániho, Kozmonautov, Ďumbierska a na Parkovom nábreží) a chystá sa aj ďalší na Kalvárii. Nádob na psie exkrementy je v meste 80. Každý občan s evidovaným psom má navyše aj možnosť vyzdvihnúť si vrecká na exkrementy v Klientskom centre na mestskom úrade a potom po svojom miláčikovi upratať a odhodiť plné vrecko do ktorejkoľvek nádoby na komunálny odpad.

Napriek tomu mesto zaznamenáva mnohé priestupky - neprihlásenie psa, nezabránenie ohrozovaniu psov, zákaz voľného pohybu psa či neod-

pratávanie exkrementov. Len v roku 2021 bolo, podľa údajov mestskej polície, viac ako 60 porušení zákona 282/2002. Vieme, že podmienky nebudú vždy ideálne, ale nachádzať exkrementy iba pár metrov od nádoby na to určenej tiež nie je veľmi tolerantné a správne. Žiaľ, evidujeme aj ničenie takýchto nádob vandalmi. Ale, to všetko je o nás. Aké prostredie si vytvoríme a budeme udržiavať, v takom budeme aj spolu žiť. Je to akýsi obraz kultúry spoločnosti. Ďakujeme ešte raz všetkým, ktorí pravidlá rešpektujú a dodržiavajú. Veríme, že naše mesto bude stále čistejšie.

*Ján Vančo
klub OĽaNO, SaS, Šanca, Sme
rodina, KDH*

V JANUÁRI NÁS OPUSTILI TÍTO NITRANIA

Kazimír Andrejka
vo veku 90 rokov

Marian Beňo
vo veku 57 rokov

František Bihari
vo veku 76 rokov

Mária Bódiová
vo veku 72 rokov

Ján Bosorád
vo veku 84 rokov

Jozef Bruchtel
vo veku 87 rokov

Ján Civiň
vo veku 69 rokov

Ivan Duchoň
vo veku 66 rokov

Juraj Fabian
vo veku 77 rokov

Alžbeta Fintová
vo veku 75 rokov

Mária Gabašová
vo veku 90 rokov

Jozef Goňo
vo veku 68 rokov

Marta Gráčová
vo veku 70 rokov

Mária Gromová
vo veku 64 rokov

Anna Janíková
vo veku 88 rokov

Alena Jankovičová
vo veku 66 rokov

Darina Kadlecová
vo veku 80 rokov

Filoména Karasová
vo veku 88 rokov

Štefan Karšay
vo veku 72 rokov

Jolana Kisová
vo veku 82 rokov

Eva Koleková
vo veku 85 rokov

Jozef Košík
vo veku 90 rokov

Jolana Krchová
vo veku 86 rokov

Štefánia Křepelová
vo veku 88 rokov

Milan Kukla
vo veku 73 rokov

Valéria Kuklová
vo veku 78 rokov

Marta Kusyová
vo veku 79 rokov

Ondrej Lenický
vo veku 82 rokov

Zuzana Loduhová
vo veku 38 rokov

Zlatica Lužbetáková
vo veku 77 rokov

Emília Macurová
vo veku 88 rokov

Jaroslav Mako
vo veku 74 rokov

Bohuš Malik
vo veku 80 rokov

Elena Manolová
vo veku 70 rokov

Radovan Mečiar
vo veku 50 rokov

Eva Mačiarová
vo veku 70 rokov

Etela Milkovičová
vo veku 77 rokov

Marta Mydlová
vo veku 76 rokov

Pavína Nányová
vo veku 90 rokov

Janka Pajtinková
vo veku 66 rokov

Rastislav Paták
vo veku 86 rokov

Emília Pavelková
vo veku 81 rokov

Ivan Plesník
vo veku 71 rokov

Božena Slamečková
vo veku 86 rokov

Bernardína Slezáková
vo veku 78 rokov

Helena Smolková
vo veku 82 rokov

Jozef Stražanec
vo veku 90 rokov

Aurélia Šafáriková
vo veku 99 rokov

Mária Ševčíková
vo veku 94 rokov

Karol Šimanský
vo veku 88 rokov

Ladislav Špaňár
vo veku 74 rokov

Ján Tábi
vo veku 71 rokov

Pavel Tkáčik
vo veku 87 rokov

Mária Tóthová
vo veku 75 rokov

Ján Valach
vo veku 68 rokov

Soňa Vičanová
vo veku 73 rokov

Milan Zabadal
vo veku 88 rokov

Mária Žuk Olszewska
vo veku 80 rokov

NITRIANSKY HOSPIC MÔŽETE PODPORIŤ DO KONCA MÁJA

Hospic – Dom pokoja a zmiery u Bernadety poskytuje zdravotnú starostlivosť pacientom v záverečnom štádiu ochorenia, teda v čase, keď ich ochorenie prestalo reagovať na liečbu. Denný režim je iný ako v bežných zdravotníckych zariadeniach, plne sa prispôsobuje individuálnym potrebám a stavu pacientov.

Zbierku organizuje Diecézna charita Nitra. Finančné dary môžete posielat na číslo účtu: SK42 0200 0000 0039 8727 9057.

	VLASY NA ČELE	ORGANICKÁ ZLÚČENINA	POMÔCKY: ALKA, VT, FENOL	ZODIERALA SA	RÉNIUM (ZN.)	ZVÄZOK OBILIA	VÝKLE-NOK V STENE	OPUCH-LINA (PO ČESKY)		TENTO DEŇ	HLAS SOMÁRA	KÓD SLOVENSKA	2	ŠKAREDÍ, ODPORNÍ
OBČIAN-SKE FÓRUM			DRAP-LAVO POVEDAL (KNIŽNE)						SUŠIENKY ZNAČKY OPÁVIA					
1									NÁPAD, NÁMET EČV PREŠOVA					
DELFI-NOVEC					OBROBÍ MOTY-KOU						HAD Z KNIHY DŽUNGLE PÍSMONÁ SKÚŠKA			
VIANOČNÉ SVIATKY (FRANC.)					LÚČNA RASTLINA							RÍMSKYCH 1005 PLES		
MORSKÝ VTÁK										VZÁCNÉ DREVO				
POMÔCKY: KAKAPO, MAPUTO	ZBAV OSTRIA	SYMETRÁLA 4								INDICKÝ SPLÝ-VAVÝ ODEV				
KAMENĽ NA BRÚSENIE										PAHREBA				MENO TOMÁŠA
NA TOMTO MIESTE			NOČNÝ PAPAGÁJ	MILODAR						 METRO-POLA MOZAM-BIKU AMPÉRZÁ-VIT (ZN.)				
MALÉ UCHO										MEDVEĎ (HYPOK) REZNÉ PLOCHY				
FRAN-CÚZSKA ŠANSO-NIÉRKA					PORANE-NIE		ŠPOR-TOVÝ KLUB (SKR.)	DÁMSKY KLOBÚČIK	ODRAZU NÁPIS NA KRÍŽI					
	PLOŠNÁ MIERA PERO NA OZDOBNÉ PÍSMO					ŠTIE-PENÍM ROZDELUJ						RÍMSKA ŠESTKA MIHNUTIE		
DRUH PAPAGÁJA						KONZU-MÁCIA CITOSL. PREKVA-PENIA							SKRATKA NEW YORKU	YTER-BIUM (ZN.)
ZDOBNÁ TEPANÍM							3							
MENO ONDREJA				ZN. ABHENRY			A INÉ (SKR.)			OHNUTIE				

foto: Peter Michalík

Bývalý závod na výrobu azbestocementových krytín na Mostnej ulici, (**tajnička 1**), bol vybudovaný v rokoch 1911 až 1913 židovskou podnikateľskou rodinou (**tajnička 2**). Ponúkali vtedy najmodernejšiu strešnú (**tajnička 3**) aj keď dnes už vieme, že ide o škodlivý materiál. Tento závod mal v medzivojnovom období až 150 zamestnancov., pracovalo v ňom viac ako 20 % priemyselných robotníkov Nitra. Krytina sa vyvážala do celého sveta, závod denne vyprodukoval až 9 tisíc kusov krytiny a postupne sa rozširoval. V roku 1942 bola pristavaná (**tajnička 4**), o štyri roky neskôr už fabrika zamestnávala 300 robotníkov a po roku 1948 bola znárodnená. (*Zabudnuté pamiatky Nitra, časopis Čarovné Slovensko, 2/2022*)

meno / tel.:

Zapojte sa do súťaže o tri publikácie o Nitre.

Riešenie krížovky spolu s kupónom a vaším telefónnym číslom pošlite do 31. 3. 2022 na adresu:
Odbor komunikácie a propagácie, Mestský úrad,
Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra alebo emailom
na redakcia@msunitra.sk.

Výhercov budeme kontaktovať telefonicky.

NEWS REVIEW

220 RENTAL APARTMENTS WILL BE BUILT IN ČERMÁN

Rental housing is extremely important for a regional city. Nitra is one of top five towns in Slovakia in the number of available apartments. There are more than a thousand of them and 220 more flats will be added on Tehelná Street. The city council decided that the city of Nitra would buy the blocks of flats after their completion. This means that the city will pay for the work (project documentation, demolition work, engineering and housing construction) only after the approval of the use of the apartment buildings. The total acquisition costs amount to € 16 410 354, of which the city will pay € 228 167 from its own resources.

NITRA AWARDED FOR AIR PROTECTION

At the national competition ENVIROMESTO 2021, Nitra won first place in the field of air protection. The organizers praised Nitra for the conceptual solution of air protection, cooperation of all sectors and data sharing. They also highlighted the use of weather stations to inform professionals and the public. The aim of the national competition is to draw attention to positive examples from practice and to highlight cities that care about their environ-

ment and thus bring a better and healthier life to their inhabitants.

CYCLISTS WILL BE ABLE TO RIDE IN THE PED-ZONE

In Nitra, crossing the pedestrian zone on a bicycle was a seemingly insurmountable problem. The mayor of Nitra, in negotiations with the new management of the Regional Transport Inspectorate in Nitra, obtained permission for a probationary period until the end of this calendar year. The city will monitor the situation in the pedestrian zone and will evaluate this measure at the end of the year. Pedestrian crossing for bicycles is not a key thing in mobility in Nitra, but it is a symbol that means that non-motorized transport is green in Nitra.

CLEANER STREETS OF NITRA

The city service centre has got a new sweeper car. There

is still room for improvement in the cleanliness and maintenance of public spaces. One thing is staff capacity, the other technical equipment. The new vehicle is designed for year-round maintenance and cleaning of roads and sidewalks.

THE MARKET IS GOING THROUGH CHANGES

Renovation of the building of the market began with changing the windows. There are a total of 175 of them. Through various subsidies, 14 windows have been exchanged and the city is working on others. To give you an idea, the craft-artistic production of one window costs about € 3 000, the production of a replica costs more than € 2 000. The contracted suppliers are currently preparing project documentation for the dehumidification of the market and also for the reconstruction of the gastro zone, which will be created in the wing on Štúrova Street. Visual smog is being actively removed, which is not in short supply at the city market. Tacky shelters and billboards attached to a national cultural monument are gradually being dismantled.

LEUSERE CENTRE DOMINO GOES FORWARD

At the end of last year, the city demolished the old, statically unsuitable terraces and the

area was cleared. The first visualizations in the project documentation suggest that the space will get a completely new face. There will be trees, benches, play elements, facilities for visitors and a playground that will be accessible to the public.

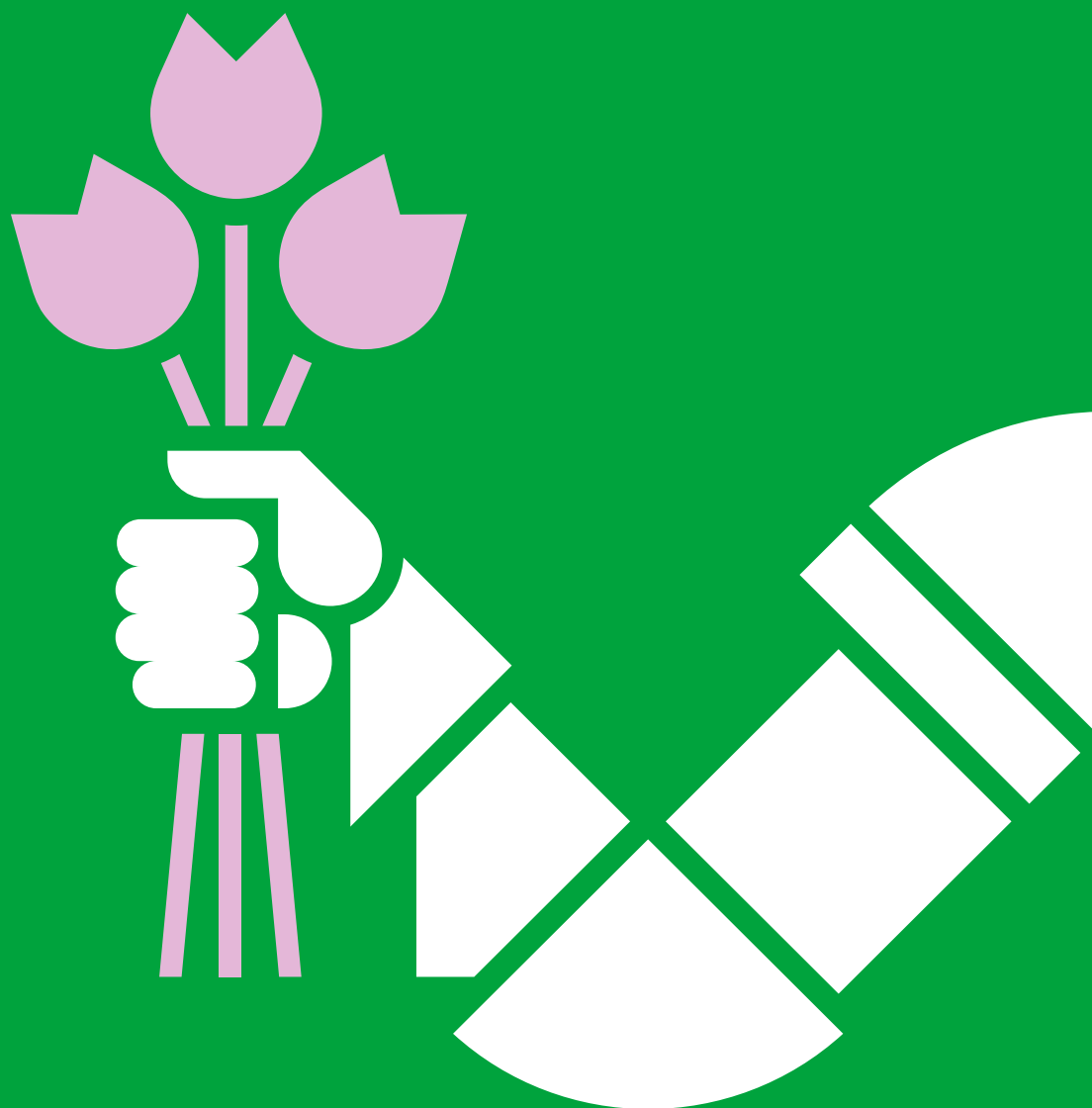
THE TOWNHALL NEWS „RADNIČNÉ NOVINY“ PLACED 11TH

Periodicals published by local governments provide information on local affairs for public money. However, their content is often censored in favour of the current management of the municipality, who are in charge of publishing periodicals. Transparency international Slovakia annually evaluates the content and quality of individual town hall titles issued by 84 local governments. Nitra's „Radničné noviny“ finished in 11th place. Their predecessor, the monthly „Nitra“ placed 67th in 2018. There is still room for improvement, space for disputation needs to be created and space for city management needs to be narrowed.

REVITALIZATION IN FRONT OF THE FORMER PRIOR

The area on Štefánikova Street in the section between Štúrova and Farská streets will change. The contract with the supplier of the project documentation is signed. In addition to paving and planting trees, the assignment also includes benches and other furniture. We should have the first visualizations in the coming weeks, and if all goes well, the space in front of the former Prior department store will be revitalized later this year.

Synagóga, koncertná a výstavná sieň mesta Nitry
17. marec – 7. apríl

Pod záštitou primátora mesta Nitry Mareka Hattasa

48. Nitrianska hudobná jar

